

S Z A K D O L G O Z A T

Szabolcs Endre 2005

A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola

története 1938-tól napjainkig

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet. /1938 -1945/.....	5
3. Magyar Állami Mezőgazdasági Középiskola. /1945 – 1949/.....	21
4. Mezőgazdasági Technikum. /1950 – 1961.....	25
5. Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum Középfokú Mezőgazdasági Technikum /1961 -1968/.....	30
6. Mezőgazdasági Technikum és Szakközépiskola Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző. /1968 – 1978/.....	32
7. Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet. /1978 – 1991 /....	36
8. Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola. /1991 -	40
9. Utószó	51
10. Irodalomjegyzék	52
11. Mellékletek	54

1. Bevezetés

Idősebb emberekkel, korábbi, neves kollégákkal történt beszélgetéseim során arra a megállapításra jutottam, hogy nem elég egyes részleteket megtudni az elmúlt időszakokról, hanem amennyiben lehetséges minél részletesebben meg kell ismernünk a múltunkat, beleértve ebbe az épületek és intézmények legrészletesebb történetét is, mert csak a múlt és esetleges hibáinak megismerése adhat lehetőséget a jelen és még inkább a jövő lehetőségeinek legjobb, legeredményesebb kihasználására. Ha ismerjük múltunk minden részletét, akkor feltehetően nem fogjuk ismételtén elkövetni ugyanazokat a hibákat.

Mint, minden műszaki végzettségű ember – eddigi tapasztalataim szerint – hajlamot illetve késztetést érez a dolgok rendszerezésére. Csak akkor érzik jól magukat, ha minden rendben van körülöttük. Jómagam is ebbe a kategóriába tartozónak érzem magam.

Fenti indokok késztettek arra, hogy szakdolgozatomnak a „Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola története” címet válasszam.

A kezdetek

2. Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet.

/1938 -1945/

„Mezőgazdasági tanintézetünk ez első magyar király 900 éves történelmi évfordulóján – kedves székhelyén – Székesfehérváron nyílt meg és ennek emlékére kitüntetésképpen címében büszkén viselheti Szent Istvánnak, az európai magyar történelem első és legnagyobb mezőgazdájának, mint védőnek, oltalmazónak halhatatlan nevét

Adja a magyarok istene, hogy tanintézetünk működése során a szentistváni magyar szellemben sok jó magyar gazdát neveljen és képezzen. Legyenek ezek rögtörői a magyar ugarnak, úttörői a falvakban az új magyar szellemnek és az irányított, belterjesebb magyar mezőgazdaságnak.

... Minél több jól képzett, képesített mezőgazda szükséges tehát a magyar föld művelésére, a magyar falu magasabb színvonalra emelésére és megtartására.”¹

A XX. Század első évtizedeiben a magyar agrárpolitikai koncepcióban egyre fontosabb szerep jutott a közép- és kisbirtok fejlesztésének, korszerűsítésének, elsősorban nem anyagi, hanem szakmai hozzáértésbeli színvonal-emelés szándéka tekintetében. A válság, mely tönkretette a magyar mezőgazdaságot, arra figyelmeztetett, hogy nem szabad elhanyagolni a magyar agrártermelés kérdését, hanem a nyugati pozitív példák felhasználásával, a szegényparasztság földhöz, kisbirtokhoz juttatásával, az elmaradott agrárnépesség szakmai kiművelésével meg kell teremteni az addiginál hatékonyabb, korszerűbb mezőgazdasági fejlődés alapjait.

Ennek az elképzelésnek jegyében alakultak sorra az 1930-as években – Tessedik Sámuel, gróf Festetics György és Széchenyi István szellemében, az ő kezdeményezéseik folytatásaként – az alsó és középfokú mezőgazdasági szakiskolák, tanintézetek. Ezek közül is nagy fontosságú a szarvasi után másodikként létrejött Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás, mely 1938-ban alakult Székesfehérvárott, mint a Dunántúl első ilyen profilú oktatási intézménye.

Az előzmények Dr. Darányi Kálmán miniszterelnök Székesfehérvárott tett látogatásától indíthatók, amikor Hóman Bálint, a város országgyűlési képviselője, Csitári G. Emil polgármester és a városi főtisztviselők kérésére a miniszterelnök ígéretet tett arra,

¹ Részlet Kapitány Géza, a Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás első igazgatójának bevezetőjéből, az iskola első évének értesítőjéből.

hogy a földművelésügyi kormányzat támogatja a város és a megye kérését az iskola alapítása irányában. Indokaik között szerepelt a város történelmi évfordulós jelentősége, Szent István halálának 900. évfordulója is. Amikor a földművelésügyi miniszter a kérelmet jóváhagyta, a város és a megye nemcsak lelkesedéssel, hanem komoly anyagi áldozatokkal is támogatta az intézmény megalakulását.

A 280 000 pengős állami hozzájárulás mellett Fejér vármegye 40 000 pengőt adományozott, Székesfehérvár város adományai pedig a következők voltak:

- 2580 négyszögöl ingyenes adománytelek az intézeti főépület részére a Prohászka úton,
- 352 négyszögöl ingyenes adománytelek igazgatói és tanári lakásra az intézet tőszomszédságában,
- 100 kat. hold mezőgazdasági terület ingyenes használatra, tangazdaság céljára Jánosfutáspusztán,
- 5 kat. hold terület ingyenes használatra tankert számára a Váraljai dűlőben,
- 100 000 pengő készpénz a tanintézet építkezésére.

Az anyagiak mellé a város és a megye erkölcsi támogatásáról is biztosította az intézmény megalakulásáért fáradozókat.

Ennek az áldozatos és eredményes munkálkodásnak gyümölcseként nyílhatott meg a Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági és Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás. 1938. október 2-án.

Az intézet épülete Széll László építésszámológép tervei alapján épült az Állami Méntelep és a vasúti pályaudvar közötti részen az új Prohászka út mentén /Prohászka u. 55./

Az intézmény tanári kara 1938. szeptember 23-án tartotta alakuló tantestületi értekezletét a már kész épületben.

A testület tagjai:

Kapitány Géza igazgató

Beke László, Dravetzky Koós Ernő, Hídvégi László, Manninger G. Adolf, Mitnyán László, Papp Ernő, Sebestyén Miklós tanárok

Szabó Gábor, Vermes K. Ubul, Ibos István gyakorlatvezető gazdasági tanárok.

Az iskola sokrétű feladatkörrel indult. Olyan közép- és kisbirtokos családok gyermekeinek képzésére hivatott, akiknek már lehetőségük volt önálló gazdálkodásra, de jelentkezhetek egyéb foglalkozású szülők gyermekei is, amennyiben várható volt, hogy az iskola elvégzése után önálló /saját vagy bérelt/ birtokhoz jutnak. Felvételüket csak fiútanulók kérhették a négy középiskolai osztály elvégzése után. Képzésüket a szakmai és általános műveltség terén egyaránt felvállalta az iskola.

Az intézmény feladata az oktató-nevelő munka mellett mezőgazdasági kísérletek folyamatos végzése, szaktanácsadás a környék közép- és kisbirtokosai számára, valamint a mezőgazdasági ismeretek népszerűsítése és terjesztése.

Az első tanévben a beiskolázás sikeres volt. A több mint 100 jelentkező közül az I. osztályba 50, a II. osztályba 28 tanulót vettek fel. Tekintettel az elsősök nagy számára két párhuzamos osztályt indítottak, de később a főhatóság ezt nem engedélyezte, s a következő tanévtől már minden évfolyam csak egy osztály volt.

A tanév indulásakor még objektív nehézségek, hiányosságok mutatkoztak. Az iskola épületében a tantermek rendelkezésre álltak, de a tornaterem még nem készült el, a szer-tárak felszereltsége hiányos volt. Fejlesztésre 2 156,75 pengő állt rendelkezésre, de ez kevésnek bizonyult, így a tanárok maguk készítették a szemléltető eszközöket, s aján-dékforrások után kutattak. Az iskola könyvtárában induláskor 400 kötet volt, a tanév folyamán Buday Barna özvegye 1 500 kötetes könyvtárát az iskolának ajándékozta, ami a tanulók művelődési lehetőségeit nagymértékben növelte.

A növendékek részére az iskolához kapcsolt 60 fős internátus /diákothon/ állt ren-delkezésre, melyben a vidéki tanulók közül az első évben 40-en laktak 10-10 ágyas há-lókban. A tanév során a bentlakók száma gyarapodott. Az internátusban elhelyezett diá-kok évi ellátási díja 800 P volt. Az „...évi tandíj 30 pengő, melynek fele beiratkozáskor, fele február 5-éig fizetendő. Ezenkívül, ugyancsak a beiratkozáskor a következő díjak fizetendők: beíratási(5), eszközhasználati(15), olvasótermi(5), vegytermi(5), irodai(2), év végi értesítő(2), tanulmányi értesítő(-,80), bélyegilleték(-,50), ifjúsági önképzőköri tagsági(2), ifjúsági sportköri tagsági(2), oktató filmelőadások(2,20) díjai. Összesen 41,50 pengő. *Fizetendő tehát beiratkozáskor a félévi tandíjjal együtt 56,50 pengő.*

A díjak elengedésének vagy halasztásának helye nincs. Kimaradás esetén semmi díj vissza nem térítettik. Hadiárvák, hadigondozottak gyermekei, ha legalább általános jó tanulmányi eredményt mutatnak fel, teljesen díjtalanul tanulhatnak.”² A magánházaknál lakó tanulókat az osztályfőnökök rendszeresen ellenőrizték.

„Formaruha. Az intézeti díszegyenruha minden tanulóra, tehát mind a bentlakó, mind a bejáró tanulóra egyaránt kötelező. A fekete szövetből készült zsinóros magyar ruha rajza felvételnél a tanintézetnél megtekinthető. A díszegyenruha *szep-tember végé-ig* elkészítendő.... Az intézeti sapka viselése minden tanulóra egész éven át, kötelező.”³

A tanári karnak pontos oktatási-nevelési célkitűzései voltak. Év elején több szem-pontú felmérést végeztek a tanulók tudásának és intelligenciaszintjének megállapítására.

² Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és Mezőgazdasági Szak-tanácsadó Állomás Értesítője 1938-39. 47 o.

³ Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és Mezőgazdasági Szak-tanácsadó Állomás Értesítője 1938-39. 48 o.

Az eredmény gyenge közepes előképzettséget mutatott. Ezért tűzte a tantestület maga elé azt a feladatot, hogy a meglévő hiányosságokat pótolni kell, a tanulóknak alapos, modern ismeretanyagot kell elsajátítaniuk, komoly erkölcsi szociális és hazafias nevelésben kell részesíteni őket, lehetőleg minél több kulturális élményt kell nyújtani számukra, s el kell érni, hogy az intézmény ifjúsága aktívan részt vegyen a város kulturális és közéletében. A diákönképzőkör, sportköralakítás, a városi rendezvényeken való részvétel, a tanulmányi kirándulások, mozi látogatások ezt segítették elő. A hazafias nevelés középpontjába az I. és II. bécsi döntés eredményei, azok méltatása került, ezt jellemzi az igazgató által megfogalmazott nevelési jelszavak némelyike is, pld.: "Magyar a magyarért!", „Szárnyat a hazának!" Az iskola szakirányultsága természetesen egyenrangúvá tette az elméleti oktatással a gyakorlati ismeretek elsajátíttatását.

Bár a tangazdaság felszerelése már augusztusban elkezdődött, a végleges átadás csak október 31-én történt meg. Addig gyakorlat helyett természetrajzi elméleti órákat tartottak.

A tanintézet „gazdasága” Székesfehérvár központjától délkeleti irányban körülbelül 10 kilométerre a Börgönd-Szabadbattyán vasútvonal mellett Jánosfutáson⁴ volt.. Területe 10 000 kat. hold. Kapás, tavaszi- és őszi kalászos illetve takarmánynövényeket termeltek. Célul tűzték ki egy nagy létszámú állatállomány kialakítását / az induláskor rendelkezésre álló elég szerény állomány fejlesztését/, amelyet saját termelésű takarmánnyal kívántak ellátni.

A tangazdaság gépi felszerelése: gazdasági kézi eszközök, magtári gabonatisztító, takarmány-feldolgozó kézi és talajművelő fogatos eszközök. /A tanári kar kívánatosnak tartotta, hogy a tanulóknak az intézmény fejenként biztosítson kézi eszközöket, melyekért felelősséggel tartoznak./

A gyakorlatokat délutánra szervezték, hetente egy alkalommal ½ 3 – ½ 6 –ig. Gondot okozott a tangazdaság megközelítése. A tanév folyamán már a hetesi szolgálatot is megszervezték, de mivel a kinti elszállásolás nem volt megoldott, ezt a gazdasági tanárok sürgős feladatnak tekintették. A tangazdaság vezető tanára Vermes K. Ubul volt.

A tanintézet saját „kertészete” az iskolától 20 percnyi járásra feküdt 4 kat. holdon. Tavaszra készült el egy 20 ablakos melegágy, a többi területet konyhakertnek használták. Ez csak ideiglenes megoldás volt, távlati célként különleges zöldségfélék telepítését, gyümölcsfák, virágkertészet létesítését irányozta elő Szabó Gábor, a kertészet vezetője. A mezőgazdasági gyakorlat minden 3. óráját töltötték itt a tanulók, hetesi beosztás

⁴ A név mondai eredetű magyarázata Szapolyai futását említi Ferdinánd seregei elől, vagy Corvin Jánosnak az emléket őrzi a csontmezei csatavesztéssel kapcsolatban. /Galamb Béla II. o. tanuló dolgozata 1939 „A Jánosfutása név eredete”/

is volt, a nyári összefüggő gyakorlatot pedig a II. és III. osztály után itt tervezték letölteni 1 hónapos időtartammal.

Az intézmény tanárai igen fontosnak tartották a „kísérleti tér” hasznosítását, melynek területe I kat. hold volt. Bár a talaj minősége kifogásolható volt, az első tanévben már beindultak a tengeri és burgonyafajta összehasonlító- és fű előkísérletek. Patronálóként működött a magyaróvári Országos Magyar Királyi Növénynevelési Intézet. A tanulók szakmai fejlődésére, önálló gondolkodásra nevelése szempontjából igen jó hatással voltak a kísérleti téren végzett megfigyelések. Az I. osztály tananyagában előírt Természettan és éghajlattan tantárgy szemléltetése érdekében az iskola tanári karának – a gyakorlat hasznosságának tudatában – sikerült elérnie, hogy az intézmény kertjében Meteorológiai Állomást szereljenek fel 1939 májusában, ami az országos jelzőszolgálatba is bekapcsolódott a diákok munkája nyomán, s egészen a város hadszínterré válásáig működött.

A tanuló ifjúság szabadidejének hasznos kitöltését szolgálta a Gazdaifjúsági Önképzőkör, mely irodalmi, történelmi, földrajzi és gazdasági tárgyú előadásokat tartott, aktívan közreműködött az ünnepek megtartásában. A sportkörnek hat szakosztálya volt /atlétika, labdarúgó, asztali tenisz, tenisz, lövész, vívó/, s az érdeklődés olyan nagy volt, hogy a MÁV sportcsarnokot kellett igénybe venniük. /A kötelezően előírt katonai testnevelés már korántsem volt ilyen népszerű sem a tanárok, sem a diákok számára./

A tanévzáró tantestületi értekezlet az első tanévet egészében sikeresnek értékelte, az anyagi és tárgyi hiányosságok ellenére.

„Úgy látszik – szögezték le -, hogy a gyenge képességű gyerekanyag ellenére a tanárok áldozatos, lelkiismeretes munkájával, nyílt, más iskolák tapasztalatait befogadó személyiségük ráhatásával, tanulóikkal meg tudták szeretetni szakmájukat, növelni tudták műveltségüket, meg tudták szilárdítani bennük az alapvető ismereteket.”⁵

Meteorológiai Állomás

A tantervben az I. osztály tananyagában előírt Természettan és éghajlattan tanítása szükségessé tette az éghajlatban tanult és a mezőgazdasággal kapcsolatban álló ismereteknek gyakorlatban történő alkalmazását. E végből az iskola kapcsolatot keresett a Magyar Királyi Országos Meteorológiai és Földtani Intézettel. Így, 1939. május 20-án a tanintézet kertjében Meteorológiai Állomást állítottak fel. Egyúttal ezen Meteorológiai Állomást az előbb említett intézet bekapcsolta az országos hálózatba, részt veendő az országos tudományos adatgyűjtő munkában. Ezen állomás minden reggel teljes időjárást jelentő sürgönyt küldött a budapesti Meteorológiai Intézetnek az utolsó 24 óra min-

⁵ Emlékkönyv Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet 1938-1988

den időjárási jelenségét tartalmazza. (a csapadék hullásának kezdete, időbeli eloszlása, mennyisége, napi hőmérséklet maximuma, minimuma, éjszakai hőmérséklet maximuma, minimuma, a barométer állását, a szél irányát, erősségét, a látási és talajviszonyokat, végül a különféle felhők alakját, mennyiségét)

Az 1939-40-es tanévben a Szent István Gazdasági Tanintézet már három osztállyal indult.

I. osztály 40 fő, II. osztály 41 fő, III. osztály 31 fő.

Az alakuló értekezletet 1939. augusztus 30-án tartották.

A tanévnyitó értekezleten a tantestület értékelte a nyári szakmai gyakorlatot. A tanulók teljesítménye kifogástalan volt. Lelkesedéssel indították az új tanévet, bár már megmutatkoztak a háborús légkör hatásai is. Az intézmény tornatermét katonai beszállásolásra foglalták le, a tanítási anyagba légtalmi gyakorlat épült be.

1939. október 25-én Lotzka Alajos dr. kultuszminiszteri kiküldött vett részt rendkívüli tantestületi értekezleten. Az intézet tevékenységét a katonasághoz hasonlította. Ezen belül a középfokú gazdasági iskolákat a csapattiszti kar működésével egyenértékűnek mondotta, ahol a megismert eljárásokat indokolva, alátámasztva tudják a tanulók alkalmazni. A cél: felnevelni a jövő középosztályt, melynek alappillére a tudatos, önzetlen magyar gazda.

Az új tanév célkitűzései között szerepelt a gyakorlat fontosságának növelése. Ennek érdekében a kertészet mellett a tangazdaságban is bevezették a hetesi rendszert, megoldva a helyi elszállásolást, komoly anyagi ráfordítással.

A haderőn kívül előképzés, azaz a leventefoglalkozás kötelezővé tétele heti egy délutánt vett el az ifjúság idejéből. Komoly anyagi erőfeszítésekkel bővítették a gyakorlati munkahelyek eszközállományát. A gyakorlatok szerepének megnövekedését bizonyítja a hetesi és gyakorlati napló rendszeresítése.

Az iskola tanácsadói – tudománynépszerűsítési tevékenységének bizonyítéka volt a Szabadbattyánban tartott három hónapos téli gazdasági tanfolyam és a nyolc hónapos gazdasági népi tanfolyamok tartása a környező falvakban.

A tanév során a tanári kar 12 főre bővült, de személyi változások és katonai behívások is történtek.

Az iskola épülete most már teljes egészében funkcionált, összesen 6 tanterem, egy tornaterem, fizikai és vegytani előadó, fizikai és vegytani szertár, gyűjteménytár, tanári könyvtár, tornaszertár, valamint növénytermesztési, természetrajzi és állattenyésztési szertár, tanári szobákkal, irodák és egyéb szolgáltató helyiségek álltak a dolgozók és tanulók rendelkezésére.

A III. osztály beindulása szükségessé tette a képesítés hivatalos megfogalmazását a következőképpen:

„**Képesítés.** Az intézet négy évfolyamát sikerrel elvégzett tanulók „Mezőgazdasági képesítő bizonyítványt” kapnak, s mint „képesített gazdák” bocsáttatnak el. A *képesített gazda rendes hallgatóul beiratkozhat a budapesti műszaki és gazdaság-tudományi egyetem mezőgazdasági szakára, a gazdasági akadémiára, a kertészeti akadémiára, a felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra, a felső tejipari és tejgazdasági tanfolyamra, a vasúti tisztképző tanfolyamra, valamint az egyéves kereskedelmi szaktanfolyamra (akadémiai), ezen kívül külön képesítés nélkül vezetheti a 19.000/1925. F. M. sz. rendelet 6. §-ának d) pontjában felsorolt tejgazdasági üzemeket.*

A képesített gazda katonai szolgálat esetén karpaszomány viselésére jogosult.”⁶

Ugyancsak ebben az évben rögzítették hivatalosan a felvétel körülményeit. /14 éves kortól, túlkorosak kizárva/. Csak olyan diákok jelentkezhettek, akik igazolni tudták, hogy földbirtokkal vagy bérlettel rendelkeznek, vagy ilyennek várományosai.

Az elméleti oktatás az elmúlt tanévben meghatározott és arra jellemző minőségben, magas szinten folyt, bár a tanulók alapképzettsége továbbra is hiányosnak mutatkozott, és a szorgalmukat sem ítélte a tanári kar kifogástalannak. Ezen kívül gondot okozott a tankönyvek korszerűtlensége, így felmerült az a javaslat, hogy a tanárok saját maguk készítsenek jegyzeteket. Erőszakoltnak tűnik a tananyag – még a gyakorlaté is – túlideologizálása /termelésnövelés a nemzet naggyá válása érdekében/, hogy a földrajz tanításában pld. legfontosabb feladat a térképek átrajzoltatása volt, s a hazafiságra nevelés hangsúlyozása mellett olyan figyelmeztetés is elhangzott a tantestületi értekezleten, hogy fokozott figyelemmel kell kísérni a tanulók „igazolásait a zsidótörvénnyel kapcsolatban”.

Ezen zavaró tényezők ellenére azonban az intézményben lelkiismeretes oktató-nevelő munka folyt, a tanítás, számonkérés, ismétlés és értékelés igényes, magas színvonalat mutatott.

Tovább folyt a szertárfejlesztés, a tangazdasági növénytermesztés sokoldalúbbá tétele, az állatállomány és a géppark növelése. A gyakorlati oktatás célja: „gazdaszemmel látni tanítson.” A heti egy délutáni gyakorlat elméleti és munkaidőre oszlott. Télen pedig iskolai gyakorlatokat tartottak. Kijelölt tanulók minden munkaterületen 1-1 hétig voltak hetesek, a megfigyelésen túl a harmadévesek már rendelkezési jogot is kaptak. A hetesi napló vezetése kötelező volt. /Az elméleti tantárgyakat tanítók azonban kifogásol-

⁶ Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és Mezőgazdasági SZAKTANÁCSADÓ Állomás Értesítője 1939-40 (60.o.)

ták, hogy emiatt a tanulók az anyagban lemaradnak./ Továbbra is jól hasznosították a kertészetet és a kísérleti telepet, valamint a meteorológiai állomást.

A kulturális-tudományos tanórán kívüli munka is elmélyült. Felvetődött az önképzőkör két részre osztása: "magyarságtudományi és gazdaságtudomány" szekcióra, ami az érdeklődés növekedésének a jele. Az önképzőkör belépett a Magyar Könyvbarátok Egyesületébe.

A sportkör tagjai házi és városi versenyeken jó helyezéseket értek el. A könyvtár állománya a tanév folyamán közel 3 000 kötetre nőtt. Énekkar alakult, gyakoriak voltak a filmvetítések, tanulmányi kirándulások /elsősorban a Felvidékre/.

Bár a tanév a szénzünet miatt a szokásosnál rövidebb volt, valamennyi tantárgy tananyagát sikerült a tanulók nagyobb részének elsajátítania körülbelül közepes átlagban, bár a tanári kar szigora közismert volt, s így a diákok majdnem 16%-a elégtelen eredménnyel végezte a tanévet. Ez valószínűleg sok nehézséget okozott, mert az 1940. év nyarán megjelent új rendelet szerint javítóvizsgát csak különleges esetben tehettek a tanulók.

Az 1940-41-es tanévben végzett és képesítőzött az első IV. osztály a tanintézetben. Ezzel teljessé, négy évfolyamosná vált az intézmény. Sajnos mindez háborús és egyre nehezedő körülmények között történt. Az ünnepek egyre inkább a Levente mozgalom jegyében zajlottak, megszorodtak a katonai jellegű és légtalmi gyakorlatok. A magyarságtudat erősítése érdekében több rendezvényt szerveztek. Ebben a tanévben indult az ifjúsági lap, a „Rög”, mely kéziratos formában jelent meg, a továbbiakban 8 számmal. Az összkép azt bizonyítja, hogy a nevelés háttérbe szorította az oktatást, legalábbis a jelentésekben, értekezleteken. Valószínű azonban, hogy a háttérben, kevésbé látványosan, komoly, alapos oktatómunka folyt, hiszen ezt az elméleti-gyakorlati eredmények és az év végi képesítő vizsgák bizonyították.

A tangazdaságban közeledtek a vetésforgó beállításához, új gépi berendezéseket vásároltak (17 LE-s szívógázmotor stb.). A gyakorlatvezető tanárok javasolták, hogy a heti egy délután helyett a gyakorlat egy napos legyen az ismeretek jobb elsajátítása érdekében. A IV. évfolyamon a diákok a rendszeressé vált hetesi beosztásban, mint „külső és belső gazda” teljesen önállóan irányító feladatokat láttak el. A harmadikosok tehénesek és kocsisok. A másodikosok melléjük voltak beosztva, az elsősök pedig a juhászokban és a sertésenyésztésben dolgoztak.

A kertészet melegágya duplájára növekedett, 1,5 LE-s villanymotort szereztek be és egy osztálynyi tanulót egyszerre el tudtak látni szerszámokkal. Az egy hónapos nyári gyakorlat 1/4-ét, a tanulók itt töltötték.

A kísérleti téren egyszerre nyolcféle fajtakísérletet végeztek:

- Szója előkísérlet
- Takarmányrépa fajtakísérlet
- Tengeri fajtakísérlet
- Babtermelési kísérlet
- Fűelőkísérlet
- Bemutató parcellák
- Gyógy- és fűszernövények
- Út és szegély

A tanév kétségtelenül legnagyobb eseménye a IV. osztály képesítő vizsgája volt.

A képesítő vizsgára 25 tanuló jelentkezett.

Tantárgyak:

Írásbeli: magyar nyelv és irodalom
 mennyiségtan
 mezőgazdasági üzemi, becslési ismeretek és számtartás

Szóbeli: magyar nyelv és irodalom
 történelem
 növénytermesztés
 állattenyésztés
 gazdasági gyakorlat

A képesítő vizsga eredménye:

jeles rendű:	3 tanuló
jó:	7 tanuló
elégséges:	7 tanuló
javító vizsgára utasított	7 tanuló
ismétlő vizsgára utasított:	1 tanuló

Pályaválasztás:

Szakirányban továbbtanult	7 tanuló
Saját gazdaságba tért vissza	11 tanuló
Gazdasági tisztviselő	7 tanuló.

Ifjúsági egyesületek:

a) Gazdaiifjúsági Önképzőkör:

Az 1940-41-es tanévben már a 3. évi működését zárta. Ifjúsági elnöke: Balaton Gyula volt, aki jelenleg az Oktatási Minisztérium főtanácsosa. (Ő volt az intézmény első beíratott tanulója.)

b) Énekkar:

A megfelelő hely és alkalmak hiánya ellenére az énekkar az intézet minden ünnepélyén szép sikerrel szerepelt.

c) Sportkör:

- Az atlétikai szakosztály munkájában 45 tanuló vett részt.
- A tornaszakosztály munkájának eredményeképpen 9 tanuló lett jelvényes tornász.
- Az asztalitenisz szakosztály székesfehérvári versenyen II. és III. helyezést ért el.
- A labdarúgó szakosztály külső, nyilvános szereplésen nem vett részt, csak barátságos és edző mérkőzéseken.

d) Levente:

A tanintézet ifjúsága a III. Leventekörzet 6. csoportjaként önállóan működött.

Meteorológiai Állomás

Működése két részre tagozódik:

- *Napi időjárási adatok közlése*
- *Havi időjárási adatok közlése*

Földrajzi koordinátái: 47° 12' földrajzi szélesség és 18°25' földrajzi hosszúság.

- Felszereltsége:
- August-féle pszichrométer (száraz-nedves hőmérőpár)
 - Fuess-rendszerű maximum és minimum hőmérők
 - Lambrecht-féle hajszál-hygrométer
 - Wild-féle párolgásmérő készülék
 - Wild-féle nyomólapos szélzászló
 - Maximum hőmérő
 - Hellmann-féle esőmérő
 - Hellmann-féle esőíró (ombrograph)
 - Fuess-rendszerű barométer
 - Richard-féle barograph (légnyomásíró)
 - Robitzsch-féle napsugárzásíró készülék

A napi észlelések időpontja 7 óra 46 perc, 14 óra 46 perc, 21 óra 46 perc, (nyári időszámítás).

Az oktató-nevelő munka az 1941-42-es tanévben ezeknek a tapasztalatoknak a birtokában folytatódott. Továbbra is a hazafias-vallásos-katonai nevelés állt az előtérben. Újdonság volt a tanév elején bevezetett új köszönési forma: „Szebb jövőt!”. A tanulólétszám növekedett.

- I. osztály 50 fő
- II. osztály 43 fő
- III. osztály 31 fő
- IV. osztály 39 fő

A tanulóanyag – a tantestület meghatározása szerint – nem kifogástalan, sőt a tanév folyamán szorgalmukat is minduntalan kifogásolni voltak kénytelenek. Ennek eredménye, hogy az év végén az osztályok és az iskola tanulmányi átlaga csak alig volt jobb, mint közepes. A tanári kar néhány tagjának az volt a véleménye, hogy mivel Fejér megyében még mindig a nagybirtokrendszer a jellemző, nincs is megfelelő válogatási alap a beiskolázáshoz, ide csak „menekülnek” a gyerekek.

A képesítő vizsga eredménye is gyengébb lett az előző évinél:

34 jelölt közül 1 kitűnő, 1 jeles, 5 jó, 16 elégséges eredmény született, javítóvizsgára utasítottak 11, ismétlővizsgára 1 tanulót.

Az 1941-42-es év fejlődése:

- A Jánosfutás-pusztai tangazdaság gép és eszköz felszereltsége fejlődött.
- A Váralja dűlőben fekvő tankert kerítéssel bővült, az öntözővizet villamos motoros szivattyú szolgáltatja, a tankert és környéke vadvizektől mentesítve lett.
- A tanulók a gazdasági gyakorlatokról egyszerűsített gazdasági naplót vezetnek.
- Sok értékes művel gazdagodott a tanári és ifjúsági könyvtár.
- A tanügyi felszerelés is gyarapodott.
- 172 személy részére légtalmi óvóhely létesült.
- Tácon 3 hónapos „népies, téli gazdasági tanfolyamot” tartott az iskola tanári kara az önálló kigazdák részére.
- A felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara helyi kirendeltségének szervezésében 20 községben olajosnövények termesztéséről tartottak előadásokat az iskola tanárai.

- Az iskola nevében foglaltaknak megfelelően, az iskolához fordulónak ki-merítő mezőgazdasági szaktanácsot adtak a tanárok.
- Az igazgatói és gondnoki lak udvara és kertje fel lett töltve.
- Kétszemélyes hivatalos vendégszoba került felszerelésre.

Ifjúsági egyesületek:

a) Gazdaifjúsági Önképzőkör:

A lehetőségekhez képest az oktatással kapcsolatos összejövetelek történtek, de a háború rányomta a bélyegét szinte minden gyűlésre.

b) Énekkar:

Az énekkar minden iskolai rendezvényen szerepelt.

c) Sportkör:

A legeredményesebben a labdarúgó szakosztály szerepelt. A KISOK futballtornán az őszi fordulóban II. helyet értek el. Az atlétikai szakosztály az évben minden versenyen elindult.

d) Leventecsapat:

Lényegében az itt folyó nevelés a háborús készülődést szolgálta.

A tanintézet gazdasága:

A tangazdaságban beállított kísérletek:

- Műtrágyakísérlet szuperfoszfáttal és pétisóval kétszer 6 parcellán 1200 □-ölon.
- Műtrágyakísérlet szuperfoszfáttal és pétisóval cukorrépában, takarmányrépában és burgonyában 600 □-ölon.
- Műtrágyakísérlet szuperfoszfáttal és pétisóval, valamint komposzttrágyázási összehasonlító kísérlet paprikában 100 □-ölon.

Kertészet:

A kertészet oktatása tanterv szerint az I. és II. osztályban csak gyakorlatra, a III. és a IV. osztályban elméletre és gyakorlatra is kiterjedt. A tanulók mind a gyakorlatokról, mind a hetesi szolgálatról kertészeti naplót vezetnek.

Kísérleti telep:

Szója előkísérlet, fű előkísérlet, ötféle takarmányrépa kísérlet,

Meteorológiai Állomás:

Az előző évekhez hasonló megfigyelések és az eredmények rendszeres küldése a központba.

Az 1942-43-as tanév változást hozott az intézet vezetésében. Kapitány Gézárt a Földművelésügyi Minisztériumba helyezték át, új igazgatóvá Vadányi Miklóst nevezték ki.

Az oktató-nevelő munka célkitűzései nem változtak. A tananyag elsajátítása mellett nagy súlyt fektettek az erkölcsi és hazafias nevelésre a kor megszokott jellegzetességei szerint. Új elemként jelentkezett a szociális érdeklődés kielégítése, elsősorban a diákotthonban tartott előadássorozattal, melyek között a következő témák szerepeltek: Ipari munkásságunk, Magyar értelmiség, Paraszttársadalmunk, Magyar kereskedelem, Magyar egészség, Magyar népszaporodás. Az elhangzott előadások anyagából rendezett versenyen, melyet „Magyar jövő” címmel hirdettek meg, 22 tanuló vett részt.

Az iskola kulturális munkája is kibővült, rendezvényeken, gyűléseken, sportversenyeken, városi szinten is elismerést vívtak ki a tanulók.

A gazdasági helyzet nem tett lehetővé jelentős fejlődést sem a tangazdaságban, sem a kertésztben. Új kezdeményezés az iskola melletti díszkert kiépítésének elkezdése (5000 P költséggel). Távlati cél, hogy nagyszámú fenyő, díszfa, cserje és évelő elültetését tervezték arborétumszerűen, természetesen több évre beosztva a munkálatokat.

Egyre több anyagi nehézséggel kellett megküzdeni, említés történik jegyzőkönyvekben arról, hogy az intézménynek tüzelőanyag gondjai voltak, s rákényszerültek arra is, hogy a tanulóktól élelmiszer beszolgáltatást kérjenek, ugyanakkor a diákotthoni díj is 1200 P-re emelkedett.

A tanév egyik legnagyobb gondja a tangazdaságba történő kijárási volt. A korábban tervezett autóbussz vásárlásának már végképpen nem volt meg az anyagi fedezete. Feltődött a javaslat, hogy Jánosfutása helyett Sárpentelén legyen az új tangazdaság.

Az utolsó „békés” év képesítővizsgái időben lezajlottak, a 27 jelöltből 2 kitűnő, 3 jeles, 7 jórendű, 10 pedig „képesített” minősítést kapott. Javítóvizsgára 5 jelöltet utasítottak.

A tangazdasági munkák, kísérletek, a kertészet munkálatai, és a meteorológiai Állomás megfigyelései a korábbi éveknek megfelelően folytak.

Az Önképzőkör, a Sportkör, az énekkar, a megelőző évek eredményeit produkálták.

Az 1943-44-es tanév már csonka volt. Bár a tanulói létszám minden eddiginél magasabbra emelkedett /166 fő/, a tanítás november 3.-án kezdődött és 1944. április elsején fejeződött be. A tanári karban sok változás volt, többen bevonultak. A tanítást zavarták a gyakori légiriadók, az egész oktatómunkára rányomta a bélyegét a háború. Sem az elméleti, sem a gyakorlati oktatás fejlesztésére nem volt pénz., az oktatók hadirokkantaknak tartottak téli gazdasági tanfolyamot, a hiányzások ugrásszerűen nőttek a légoltsági szolgálatok miatt. A képesítő vizsgákat áprilisban tartották. A tangazdaság internátusát és konyháját márciusban lefoglalta a német katonaság, az intézmény épületét pedig /a tanári és a tantermek kivételével/ a német tábori csendőrség.

Ifjúsági Egyesületek:

Gazdaiifjúsági Önképzőkör:

A megtartott 12 gyűlés /1 alakuló, 2 dísz és 9 rendes/ száma nem tért el a korábbiaktól, de pl. a beérkezett pályatételek /1. Közgazdaságtan, 2. Irodalom, 3. Növénytermesztés/ elbírálására a tanév hirtelen befejezése miatt a bírálóbizottság elbírálni nem tudta.

Sportkör:

Az egyes szakosztályok ősszel már nem tudták a munkájukat megkezdeni a késői tanévkezdés miatt. A téli időszakban a torna szakosztály működött eredményesen. Az egyéb szakosztályok csak tornatermi edzéseket tartottak. Tavasszal a kosárlabda szakosztály működött a legnagyobb szorgalommal. Az év korai befejezése miatt versenyeken nem vettek részt.

A tanintézet gazdasága:

A háborús körülmények engedte lehetőségek közepette folytak a munkálatok mind a Jánosfutása-i majorban, mind a kertészetben. A Meteorológiai Állomás is rendben gyűjtötte és továbbította az adatokat.

Az 1944-45-ös tanév augusztus 30.-i tantestületi alakuló értekezlete csak elvi jelentőségű volt. Az igazgató konstataulta, hogy a tanárok közül heten katonai szolgálatot teljesítenek, és így a magyar, matematika, fizika, mezőgazdasági ismeretek, növénytermesztés és állattenyésztés tantárgy tanítása lehetetlen.

A nyári gyakorlatokat a tangazdaságban megtartani nem lehetett, a diákokat Komáromba vitték, másik részük a kertészetben töltötte az egy hónapot. Az új tanévre sem órarendet, sem végleges tantárgyfelosztást nem tudtak készíteni, hiszen még nem történt intézkedés arra, hogy hol és mikor kezdődik a tanítás. A tantestület azt kívánta, hogy lehetőleg helyben maradjon az iskola, bár az intézmény épületével /amely eddig csak kis károkat szenvedett/, még mindig a német tábori csendőrség rendelkezett. A főhatóság a Komáromba történő áthelyezés mellett döntött, s a tanév kezdési időpontját október 15-re tűzték ki.

Az előkészületek során október 13-án az iskolát bombatalálat érte, lakhatatlanná vált, így a németek kiürítették.

A tantestület tagjai a romok közül próbálták menteni a felszerelési tárgyakat. Az értékeesebbeket az iskola pincéjébe gyűjtötték össze, de őrzésük lehetetlenné vált. Az átvonuló és rövid időre beszállásolt katonák – a dokumentumok szerint – a lezárt ajtókat is felfeszítették, a leltári tárgyakat elvitték, vagy tönkretették.

Még ezek után is felmerült egy későbbi – október 23.-ára áttolt időpontban – a komáromi tanévkezdés lehetősége, csak a IV. osztály számára, de egy újabb rendelkezés a tanítást október 24-én azonnali hatállyal megszüntette.

A tangazdaság menthető felszerelését és állatállományát Szabadbattyánba telepítették át, ahol viszont személyzeti gondok keletkeztek.

3. Magyar Állami Mezőgazdasági Középiskola.

/1945 – 1949/

Székesfehérvár hadszíntérré válása a köztes időben a tanítást lehetetlenné tette. A felszabadulás utáni első hivatalos dokumentum az újraindításról az 1946. január 22-én megtartott tantestületi értekezlet jegyzőkönyve.

Az iskola új néven, új igazgatóval indította az 1945-46-os tanévet. /Arról, hogy mikor, dokumentum nincs./

Az új igazgató Dr. Gajáry László. A novemberi értekezleten a tanári karnak mindössze öt tagja vett részt.

A legnagyobb gondot a hadikárok felmérése és helyreállítása jelentette. Az iskola épülete romokban hevert, a fűtőberendezés teljesen tönkrement, az összes ablak hiányzott. Az internátust sem tudták működtetni. A legszükségesebb teendőket elvégezve a tanítás mégis megkezdődött, két tanteremben délelőtt-délután, s gyorsított ütemben felkészítették az érettségire az utolsó éves tanulókat, így az érettségi vizsgákat december. 3 – 5, illetve 7 – 10 között megtartották.

Megpróbálták az iskolai életet a tanításon kívül is beindítani, újjáalakult az énekkar és a tanárok saját megmaradt könyveikkel alapították újjá a könyvtárt. A tanítás december 10-ig a fűtés elégtelensége miatti kényszerszünetig tartott, egyelőre a régi tanulók közül azokkal, akik visszatértek. Új beiskolázás gondolata is szóba került, egyelőre csak I. II. és III. osztály indítását tervezték. Az oktatómunkát februárig szüneteltették, amikor az intézmény 10 mázsa fát kapott, hogy a legszükségesebb fűtési gondot megoldhassák. A gyakorlati oktatást nem lehetett megkezdeni. A tangazdaság élő- és holtesszköz állománya teljesen elpusztult. A legsürgősebb teendő a romeltakarítás, az állatpótlás, istállók építése lett. Ehhez a katonaságtól kértek kölcsönlovakat.

Az 1946. február 25-én tartott osztályozó értekezlet adatai szerint 35 első, 18 második és 24 harmadik osztályos tanulója volt az iskolának, de ők is – a közlekedési körülmények miatt – igen rapszodikusán jártak az órákra.

Tavasszal a legnagyobb figyelem a gyakorlati munkahelyek helyreállítására fordított. Vetőmagot a tanulóktól kértek készpénzért vagy 10%-os kamattal való visszatérítésre. Piszarenko várásparancsnok 3 pár lovat bocsátott a tangazdaság rendelkezésére. A kijárási csak gyalog volt lehetséges. Külön veszélyt jelentett, hogy a gazdaság területe erősen aknásított volt, a tantestület kénytelen volt aknátlanítási kérelemmel fordulni a

HM-hez. A kísérleti telepen és a kertészetben is március folyamán indult meg a gyakorlati munka.

Az elméleti oktatásban új tantárgyként bevezették az állategészségügyi ismereteket.

A körülményekhez képest az osztályvizsgák rendben lefolytak.

A zilált körülmények miatt érettségi vizsgát tartani nem lehetett, ezért a tantestület a nyári tanév pótló tanfolyamok megtartása mellett döntött. Részükről ez komoly önfeláldozás volt, hiszen ezt az időszakot tudták volna élelembeszerző munkavégzésre felhasználni, hogy az egész országra jellemző tanárnyomort némiképp elviselhetővé tegyék. Mégis vállalkoztak arra, hogy 28 órában a III. és IV. osztályos tanulókat az iskola helyreállított tantermeiben – a Tanítók Házában és a Szt. Imre Konviktusban történő elhelyezés mellett – a hiányzó ismeretekre megtanítsák. Ennek eredménye volt azután a következő tanév előtti – augusztusi – érettségi vizsgák sikere. A nyári gyakorlatot a kertészetben tartották, ahol a tanulók napi 10 órát dolgoztak.

A következő, 1946-47-es tanévben az iskola már 4 osztállyal működött. Az alapvetően szükséges helyreállítási munkálatok mellett és után /amire a tanulóktól beiratkozáskor 10 Ft. költségtérítést kértek/, a hangsúly a fejlesztésre tevődött át. A szertárak minimális eszközkészletét kellett beszerezni, a könyvtár a tanév végére 400 kötetből állt.

Újraindult a meteorológiai állomás működése, elkezdődött a díszkertben a romeltakarítás és virágtelepítés. A tangazdaság helyreállítása komoly munkát kívánt, ezért Jánosfutáson tanulóotthon szervezésével bízták meg Dr. Nagy Sándor gazdasági tanárt.

Az elméleti oktatás több új, részben fakultatív tantárggyal bővült: ének, német, latin, helyesírás. Újjászervezték az önképzőkört, Farkas Zoltán vezetésével, pedig Diákkaptár néven alakult ifjúsági szervezet. Horváth Kálmán tanár cserkészcsapat szervezésébe kezdett a tantestület jóváhagyásával. A sportkör a legkevésbé pénzigényes sakk- szakosztállyal indult újra.

Az iskola tantestülete aktívan részt vett a mezőgazdasági ismeretterjesztésben, elsősorban az újonnan földhöz jutott parasztság körében. Népies előadásokat tartottak, beindultak a téli gazdasági tanfolyamok. A mai szóhasználat szerint a jellemző „szlogen” /értsd jelszó/, „nincs rossz föld, csak rossz gazda”⁷.

A megváltozott politikai viszonyok közötti tájékozódás céljából a tanárok részt vettek havonta egy alkalommal világnézeti tájékoztató értekezleten, egyszer pedig három napos világnézeti tanfolyamon.

⁷ Emlékkönyv Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző intézet 1938-1988

Erre azért is szükség volt, mert az oktatómunka mellett nekik kellett a tanulók politikai-erkölcsi nevelését is megoldani, hiszen a koalíciós időszakban sokféle politikai behatás érte őket, sokuk mögött szétzilált, csonka család állt, vagy teljesen magukra voltak hagyatva.

A politikai helyzet, mely az oktatásügyben is sok /pozitív és negatív/ változásokat hozott, a mezőgazdasági iskola életében is jelentős gondokat okozott. Az államosítás, mivel kezdettől állami iskola volt, nem érintette, de az oktató-nevelő munkában sok nehézség adódott.

Az intézmény beiskolázási gondokkal küszködött, kevés volt a jelentkező. Ennek okát egyesek külső körülményekben, mások az intézmény hiányosságaiban látták. Balatoni Béla tanár az iskola elé az alábbi követelményeket állította: „Az iskola akkor jó, ha jó híre van, ha vonzó, ha közismert, ha meg vannak vele elégedve. Ezeket a feltételeket kell megteremteni”⁸, mondta.

A központi előírások azonban nem a tanítási-nevelési feltételek megteremtését tekintették elsődleges célnak. A tanév jelszava: „Előtérben a demokratikus nevelés!”.

Akkor, amikor nincsenek tantervek, szertárak, könyvtár, gyakorlati munkafeltételek, minden energia a melléktevékenységre összpontosul. Jellemzően a felügyelet egyik elsődleges kifogása az volt, hogy az iskolában nem működik a Vörös kereszt szervezete.

Megalakultak a diákönkormányzat szervei, a Diákelnökség, élénkült a kapcsolat az üzemi dolgozókkal, megindult a papírgyűjtés. A tanulók energiáját ilyen irányban kötötték le, holott az iskolában és a gyakorlati munkahelyeken is sok sürgős tennivaló lett volna. Az iskola a tanév folyamán bekapcsolódott a „Tanulj jobban!” mozgalomba, miközben az osztályok tanulmányi átlaga romlott. Mindezek a tényezők a művelődéspolitikai és tágabb értelemben az egész politikai koncepció torzulásainak kezdetét mutatják, arra vezethetők vissza.

Tovább rontotta a helyzetet az 1949 őszén bevezetett középiskolai reform, melynek során az iskola Mezőgazdasági Szakgimnáziummá alakult. A koncepció megalapozatlannak bizonyult, hiszen sem a szükséges tantervek, sem a tankönyvek, sem a szaktanárok nem álltak rendelkezésre.

A régi tankönyveket bevonták, vagy bizonyos részeit kitépték, újak nem jelentek meg, teljessé vált a káosz. Szerencsére a reform mindössze egy évet ért meg, 1950. szeptember 1.-én a szakgimnázium megszűnt, az intézmény mezőgazdasági technikummá alakult.

⁸ Emlékkönyv Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet 1938 - 1988

4. Mezőgazdasági Technikum

/1950 – 1961/

1950-től az oktatáspolitikát az MDP KV határozaton alapult. Ennek általános célja a túlterhelés csökkentése, mondván ezzel a munkás- és parasztszármazású fiatalok kiszorítására nyílik lehetőség. Ezek a szentenciák elbizonytalanították a pedagógusokat, leértékelték az igényes oktatómunkát, s a fantasztikus eredmények mögött a tanulási fegyelem és eredményesség rohamos csökkenése bújt meg.

Ezért már 1951-ben változás következett be, a figyelem és az anyagi támogatás középfokon a technikumok felé irányult.

A KV. 54. februári határozata feltárta az elmúlt évek hibáit, ismét előtérbe került a szakképzés fontossága, a beszűkült, dogmatikus közismereti és szakmai tantervek némileg elfogadhatóbbá váltak, de az iskolák még mindig igen szigorú központi ellenőrzés alatt álltak.

A Mezőgazdasági Gimnázium megszűnése után az intézmény hivatalos neve 1950. szeptember 1-től Növénytermelési Mezőgazdasági Technikum lett. A képzési idő három év volt.

Az intézmény a Művelődési Minisztérium irányítása alá került. Igazgatója Dr. Cserjés Géza. Az iskola a kor mezőgazdaság-politikai és ideológiai előírásainak megfelelően működött. Tanárok és diákok egyaránt részt vettek a szövetkezeti mozgalom szervezésében és lebonyolításában. Az elméleti oktatásban az MDP KV. Határozatainak megfelelően érvényesítették az ideológiai elvárásokat. A szakmai tantárgyak tanításában elsősorban a szovjet tudományos eredmények elsajátíttatása, ismertetése dominált. Az 1950-51-es tanév egyik szakfelügyelői értékelésében kiemelkedő dicséretként szerepelt, hogy a matematika dolgozatok példái nemcsak szakmailag, hanem ideológiailag is megfelelőek, s hogy a tanítási nap első óráját demokratikus induló eléneklésével kezdik a tanulók.

Az épület helyreállítása, korszerűsítése befejeződött, a szertárfejlesztés is szépen haladt.

Az 1951-52-es tanévben két I. osztály indult, egy a növénytermesztési és egy az állattenyésztési tagozaton. A következő tanévekben csak növénytermesztési osztályba iskoláztak be, évfolyamonként egy osztályt. A gyakorlati oktatás a régi jánosfutási helyszín helyett Csalán folytatódott, ami ismét kijárási gondot okozott.

A technikum oktatási-nevelési célkitűzései között a termelői élettel való szoros kapcsolat állt az első helyen. Az elméleti órákon is igyekeztek a tanárok a gyakorlatban hasznosítható ismereteket elsajátíttatni.

„A nevelésben legfontosabb a hazafiság, a proletár internacionalizmus, a közösségi magatartás normáinak kialakíttatása. A tanulók /most már fiúk és lányok vegyesen/ részt vettek a „Mienk az iskola!” mozgalomban, mely a szocialista tulajdon védelmének kötelességére irányult, az osztályfőnöki órák fő témája – mint azt a korabeli jegyzőkönyvek tanúsítják -, a Szovjetunió szeretetének elmélyítése volt.” A DISZ már működött, de nem rendelkezett önálló, kezdeményező vezetőkkel.

Az 50-es évek elejétől kezdve a nappali mellett a levelező tagozat is beindult, szintén két tagozaton.

Az 1954-55-ös tanévben – mivel a technikum az OM-hez tartozott – az OM miniszterhelyettesi beszámoló szellemében, az iskolai munka elsődleges céljaként a gyakorlati ismeretek bővítését tűzte ki a tantestület. Ehhez megfelelő lehetőséget biztosított a 2500 holdas családi gazdaság, amely a nagyüzemi gazdálkodás feltételeit biztosította, bemutató és kísérleti telepeivel és parcelláival, pedig a tanulók számára az egyéni munkát is lehetővé tette. Az eddigi három éves képzési időt négy évre emelték.

A jelentések szerint – míg a gyakorlati oktatás igen szép eredménnyel járt – az elméleti tantárgyak átlaga nem érte el a középeket.

Az 1955-56-os tanévben igazgatóként a tanári kar élére Fábry László került. Nem az igazgatóváltás miatt, de a tantestület gondjai sokasodtak.

A nevelés terén új feladatként jelentkezett a „téves nézetek elleni harc”. Továbbra is problémát okozott a gazdaságba való kijárás. Az iskola egy teherautó vásárlását kérelmezte, de a szűkös anyagiak miatt erre nem került sor.

1955. december 1.-én az elméleti és gyakorlati tevékenység hatékonyabb összehangolása céljából megalakult az Iskolai Tanács.

Az iskolai DISZ alapszervezet aktíván működött, tanulmányi versenyt, József Attila olvasómozgalmat szervezett. Az iskola könyvtára az időközben megszüntetett kisebb szakmai jellegű iskolák könyvállományával és tudatos fejlesztéssel folyamatosan gyarapodott és 8000 kötetre nőtt.

Az 1956-57-es tanévben az alakuló tantestületi ülés és a tanév kezdete után nem sokkal a politikai helyzet mindennemű pedagógiai tevékenységet lehetetlenné tett. Újrakezdésről csak novemberből lehetett szó, amikor az ifjúság szórványosan látogatni kezdte az iskolát, néha 40, néha 80%-os arányban. Folyamatos tanítás csak január 14.-től kezdődött, a tanulólétszám 95-ről 79-re csökkent. 1957 februárjában a közép- és alsó fokú szakoktatás új rendszerének kialakítására vonatkozó javaslatot vitatta meg a tantestület. Nem értettek egyet azzal, hogy a technikum váljon szakközépiskolává, mert az szerintük a gyakorlati oktatás rovására menne.

Mindenképpen ragaszkodni kell ahhoz – jelentették ki -, hogy az iskola az érettségi mellé szakképesítést is adjon.

Az 1957-58-as tanévben Fábry Lászlót az iskola vezetésében Tóka Ernő váltotta fel. Az iskolai munkaterv elsődleges célként a „dialektikus materialista világnézet megala-
pozását tűzte ki, az ellenforradalom káros hatásainak felszámolását a meggyőzés dog-
matizmusmentes módszerével, a KISZ szerveződésének segítségével, a szocialista
eredmények, a város és környéke történelmi múltjának, a Szovjetunió politikájának
megismertetésével.”

Ennek a tanévnek fontos dokumentuma egy – a beiskolázással kapcsolatos – igazga-
tói levél. Ebből a következő képet kapjuk:

A technikumba csak fiútanulók jelentkezzenek! Felvételi vizsga nincs, csak alkal-
massági vizsgálat.

A képzés négy éves. Tantárgyak: magyar, orosz, történelem, matematika, fizika, ag-
rokémia, növénytan, állattan, agrárgazdaságtan, növénytermesztés, állattenyésztés, ker-
tészet, géptan, üzemszervezés, gazdasági gyakorlat.

A képesítő vizsga tárgyai: magyar, történelem, matematika, növénytermesztés, állat-
tenyésztés, üzemszervezés, mezőgazdasági gyakorlat.

A tanév oktatómunkája zavartalan volt, annál több gond jelentkezett a nevelés terén.
Külön nehézséget és nevelési gondot okozott a móri két osztályos Gazdasági Szakiskola
1957 októberében történő beköltöztetése, ami növelte az iskola zsúfoltságát és a fe-
gyelmezési problémákat. Valószínűleg ez eredményezte azt, hogy az ország összes
technikuma közül ennek az intézménynek a tanulói képesítők a leggyengébb ered-
ménnyel az 1958-59-es évben.

Ezért a következő – 1958-59-es tanév legfőbb célkitűzése az iskola jó hírnevének
visszaszerzése lett. Szorosabbá kell tenni a kapcsolatot a tangazdasággal – fogalmazza
meg az alakuló értekezlet -, a gyakorlati oktatás színvonalát emelni kell!

Ennek érdekében a tangazdaság vezetőtanárává nevezték ki Dobos Kovács Bélát.
Szélesíteni tervezték a gyakorlati ismeretek körét, ezért vágóhídi és húsüzemi gyakorla-
tot is szerveztek a II. osztály számára. A tantestület és a diákság marxista eszmei közös-
ségének kialakítását is fontos feladatnak tekintették. Ennek érdekében – az MSZMP
művelődéspolitikai irányelveinek megfelelően – „legyen folyamatos az ideológiai to-
vábbképzés, a tanárok és diákok gondolkodásának szocialista átformálása, így valósít-
ható meg a szocializmust meggyőződéssel építő tanulók nevelése.”⁹ Sajnos, ezekben az

⁹ Emlékkönyv Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet 1938 - 1988

alapvetően jó célkitűzésekben még súlyos negatív tendenciát is találunk: „...a nemzeti nagyság, a pozitív múlt említése nem fér össze a proletár internacionalizmussal!”¹⁰

Ebből ered, hogy a sok, jó szándékú próbálkozás nem hozta meg a várt eredményt. Az iskola kulturális tevékenysége, ismeretterjesztő munkája szépen fejlődött. Ennek következtében a tantestület túlterheltsége is növekedett, az átlagos heti óraszám 34-36 órára növekedett. Megindult a diákság öntevékeny szervezkedése, a Kilián-próbák és az Ifjú Kommunista próba lebonyolítása. Továbbra is intenzíven fejlődött a levelező tagozat.

Az 1959-60-as tanév legfontosabb feladata a gyakorlati oktatás fejlesztése volt. Erre részletes tervet dolgozott ki az iskola vezetősége: lényeges, hogy a tanulókkal meg kell ismertetni a nagyüzemi gazdálkodás előnyeit. Ennek érdekében el kell érni, hogy a tangazdaság termelési eredményei 1965-re túlszárnyalják Hollandia termelési átlagait az összes termelési mutatók tekintetében. A gyakorlati oktatást szakkörszerűen kell megoldani, különválasztva a szarvasmarha-, sertésenyésztéssel, a tej- és tejtermékek kezelésével, a mesterséges borjúneveléssel kapcsolatos gyakorlatokat. A nyári összefüggő gyakorlat mellett ősszel is legyen három hetes gyakorlati szakasz. A tangazdaság területét 170-200-holddal gyarapítani kell kigazdáltól átvett területen. A tanulóknak növelni kell a kísérletező kedvet, ezért mindenki kapjon az iskola melletti kertben 1-1 m²-nyi területet kísérlet céljára. A tangazdaság gépparkját intenzíven növelni kell. Gyakorlati versenyt kell rendezni tanári előkészítéssel. Az állatállományt ismét növelni kell, s a nehézségek ellenére el kell vinni a tanulókat szőlőtermesztési és baromfitenyésztési ismeretek szerzésére is.

Az elméleti oktatás fejlesztésére, intenzitásának növelésére is nagy gondot fordítottak, így a felügyelet szerint az oktatás színvonala az átlagosnál jobbnak minősült.

Az ideológiai nevelés terén ilyen sikereket nem könyvelhettek el. Megállapítások szerint, bár az érdeklődés javult, sok volt a közömbös tanuló.

Külön nehézség volt a munkás és szegényparaszt származású tanulók gyenge tanulmányi eredménye. Külön foglalkozásokat tartottak számukra, mert a lemorzsolódás az ő köreikben volt a legnagyobb.

A KISZ tevékenységi köre tovább szélesedett, a diákotthonban már Ifjúsági Akadémia is működött.

Az 1960-61-es tanév az alakuló értekezlet jegyzőkönyve szerint zsúfoltnak ígérkezett. Ünnepi tanévvé nyilvánították a technikum fennállásának tízedik évfordulója alkalmából.

¹⁰ Emlékkönyv Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet 1938 - 1988

A tantestület vállalta, hogy „segíti a Párt Megyebizottsága Agit. Prop. Osztály mezőgazdasági aktívacsoportja tevékenységét, mellyel megyénk termelősövetkezeteiben a kulturális forradalom meggyorsul. Segítjük a MEDOSZ megyebizottság munkáját is.”

Fel kívánták eleveníteni az iskola régi szaktanácsadói szerepkörét is.

Tovább kellett célszerűsíteni a gyakorlati oktatást. Ennek érdekében a gyakorlatot a tanév folyamán őszi-téli és tavaszi szakaszba csoportosították. A tanulók képzésének célja: „nem kis agrármérnököket, hanem brigádvezetőket képzünk”

Kihelyezett osztályok létesítését is tervezték mindenütt, ahol legalább 50 jelentkező van, levelező tagozat formájában. /Ezt a művelődésügy és az FM. erősen támogatta. /Az október 25-én tartott nevelési értekezleten az új oktatáspolitikai irányelveket ismertette a tantestülettel Németh Mátyás, az MM. képviselője. Az ő beszámolójában az aktuális feladatok mellett már új tanügyi reformnak a technikumot érintő elképzelései is helyet kaptak.

Aktuális feladatként jelölte meg:

- az iskola és az élet kapcsolatának szorosabbá tételét
- az általános és szakmai műveltség színvonalának emelését
- az oktató-nevelő munka, tervszerűen szolgálja a szocialista világnézet és erkölcs kialakítását.

Új elképzelések:

- Székesfehérváron felsőfokú mezőgazdasági technikusképzésre lenne szükség, levelező vagy nappali tagozaton
- A technikumokat felváltják a szakközépiskolák
„a technikus szemüveget félretettük és szakmunkásokat képezünk”
- a szakközépiskolai képzés állattenyésztő jellegű lenne, szakmunkás munkakör betöltését tenné lehetővé.

5. Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum

Középfokú Mezőgazdasági Technikum

/1961 -1968/

Az elképzelések közül egy már 1961-ben megvalósult. Február 1.-jével megalakult a Művelődési Minisztérium hatáskörébe tartozó Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum, az ország első ilyen jellegű intézménye. A március 8.-án meginduló oktatás az Ady Endre utca 17-ben folyt. Az intézmény használatra megkapta a Palotai utca 17. sz. alatti épületet is, amely eddig az időpontig középiskolai kollégium volt. Mostantól a felsőfok hallgatói kaptak benne kollégiumi elhelyezést. Az intézmény igazgatójával az MM. Szendrei Józsefet nevezte ki. Amikor a Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum átkerült az FM. irányítása alá és egyesült a Középfokú Mezőgazdasági Technikummal, Vánca Jenő, a Agárdi Állami Gazdaság igazgatója kapott mellékállásként igazgatói megbízást.

1961. szeptember 1-i kinevezésétől kezdve Vánca Jenő a Felsőfokú Technikum irányítását végezte, a középfok igazgatói teendőit Tóka Ernő látta el, akit a felsőfok igazgatóhelyettesévé neveztek ki, és megbízták a középfok igazgatásával.

Az intézmény a továbbiakban, a következő összetételben működött:

Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum nappali tagozat

Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum levelező tagozat

Középfokú Mezőgazdasági Technikum nappali tagozat

Középfokú Mezőgazdasági Technikum levelező tagozat

Szakiskola

A felsőfokú technikumban a képzési idő eredetileg két év volt.

A középfokú technikum négy évfolyamon 1-1 növénytermesztő osztállyal működött. A szakiskola kifutóban volt, új osztályt már nem indítottak. Az intézmény életében fontos változást hozott az 1962 nyarán lebonyolított épületcseré.

Mivel a felsőfokú Technikum indulásakor az MM felügyelete alá tartozott, a Vasvári Pál Gimnázium Ady Endre utcai épületében kapott elhelyezést. Célszerűnek látszott tehát, hogy az egyesülés után az iskola valamennyi tagozata egy helyen legyen, így a Középfokú Mezőgazdasági Technikum és a gimnázium helyet cserélt.

Ugyancsak az 1962-es évben rendeződött véglegesen a tangazdaság kérdése is. Amikor a volt csalai tangazdaság beolvadt a Csákvári Állami Gazdaságba, a gyakorlati oktatás színtere kizárólagosan az Agárdi Állami Gazdaság lett.

Az intézmény működése egy ideig töretlenül folyt.

Az első öt évben a felsőfok nappali tagozata 227, levelező tagozata 127 növénytermelő szaktechnikust képzett.

1966-ban felvetődött az az igény, hogy a gépüzemelési szaktechnikusi képzésre térjenek át, mert ezen a területen a mezőgazdaság modernizálásának eredményeként erősebben mutatkozott a szakemberhiány. 1967-ben a képzési idő három évre növekedett a 10/1967. FM útm. Értelmében, az utolsó évben nyílt lehetőség szakosodásra.

A szubjektív és objektív okok, az eléggé át nem gondolt oktatáspolitikai reformok következtében azonban ez volt a felsőfokú technikum utolsó évfolyama, s a képzés nappali tagozaton 1970-ben, levelező tagozaton pedig 1971-ben megszűnt.

Az intézmény vezetésében időközben változás állott be. 1965-ben Németh József kapott igazgatói kinevezést.

A tárgyi feltételeken sokat javított a felsőfok fejlesztésére az FM-től kapott jelentős anyagi támogatás. Ez elsősorban a laboratórium, a szertárak és a különböző gyakorlóhelyek fejlesztésében, felszerelésében jelentkezett jobb lehetőségeket, s vele az oktatás korszerűsítését.

A mezőgazdasági technikum ilyen körülmények között évente 1-1 osztálynyi jól képzett közép-kadert bocsátott ki az agrárgazdaságba, a végzett diákok egy része a felsőfokon vagy szakirányú egyetemeken, főiskolákon tanult tovább.

6. Mezőgazdasági Technikum és Szakközépiskola
Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző
/1968 – 1978/

A felső- és középfokú képzés megszüntetésével egy időben megkezdődött az áttérés a szakközépiskolák beindítására. 1968 szeptemberétől már szakközépiskolai osztály is volt az oktatási komplexumban mezőgazdasági céllal.

Ugyanebben a tanévben, 1968-69-ben került át Budapestről a malomipari és sütőipari szakmunkásképzés, két első és egy második osztállyal növekedett a tanulólétszám.

1969-ben indult két újabb szakközépiskolai osztály: a mezőgazdasági gépészeti és malomipari első osztály.

Így a szakképzés kétirányúvá /mezőgazdasági és élelmiszeripari/ vált.

Az iskola vezetősége ekkor még úgy látta, hogy a tárgyi feltételek csak egy-két tanévre lesznek megfelelőek mind az oktatás, mind a kollégiumi elhelyezés szempontjából, utána azonban komoly épületbővítésre lesz szükség. A gondokon csak némileg enyhített, hogy a Gabonatrösz az Irányi utcában /molnár szakközepes és szakmunkástanulók/ számára kollégiumi célra épületet vásárolt. 1970-ben, az újabb beiskolázás után az intézmény tanuló- és tanárlétszáma az 1967-es – még a felsőfok ittlétekor fennálló – helyzethez/280 tanuló, 37 tanár/ képest a következőképpen alakult:

- Mezőgazdasági Technikum és Szakközépiskola: 220 tanuló és 23 Tanár
- növénytermesztő-állattenyésztő szakon 154 tanuló /1. - 2. osztály: szakközépiskola, 3.-4. osztály: technikum/
- mezőgazdasági gépészszakon: 66 tanuló /1.-2. osztály/
- Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző: 270 tanuló és 23 tanár
 - malomipari szakközépiskola /1.-2. osztály/: 61 tanuló
 - malomipari szakmunkásképző /6 osztály/: 152 tanuló
 - sütőipari szakmunkásképző /3 osztály/: 57 tanuló

Ehhez járult még a Termelőszövetkezetek Továbbképző Tanfolyama és a középfokú levelező tagozat.

A következő tanévben (1971) a tanulólétszám 500 fölé emelkedett. Ez már súlyos elhelyezési, tantermi, szertári és kollégiumi gondokat okozott, amit az iskola vezetősége épületvásárlással vagy építkezéssel kívánt enyhíteni, de ezek a tervek /a kollégium megépítése kivételével/azóta sem valósulhattak meg. Nehézséget jelentett az is, hogy a

mezőgazdasági gépész szak gyakorlati oktatásának feltételei nem voltak adottak, az élelmiszeripari szakmunkásképzésnél is hiányzott a gépműhely. Ugyanis ez a fáradságos munkával korábban létrehozott gyakorlóterület 1970 nyarán leégett, így a tantestület gépészeti oktatói saját maguk alakítottak ki egy ideiglenes lakatos alapozó műhelyt. Mindennek ellenére az iskola igyekezett az élet és a „népgazdaság”, illetve az oktatáspolitikai elvárásainak a tőle telhető legnagyobb mértékben eleget tenni.

„Korszerűen képzett, jól felkészült, a gyakorlatot is ismerő és az elméleti ismereteket a lehető legrövidebb időn belül alkalmazni tudó szakembereket várnak tőlünk a nagyüzemek,”¹¹

Az intézmény igazi alkotóműhellyé vált elméleti és gyakorlati téren egyaránt. A gyakorlatban az illetékes mezőgazdasági üzemekkel és élelmiszeripari vállalatokkal kialakult az érdemi, felelős kapcsolatrendszer. Az elméleti oktatómunka magas színvonalon állt, amit a végzett és munkába állt tanulókról kapott elismerő visszajelzések, a továbbtanulásra jelentkezők több mint 50%-os felvételi aránya bizonyítottak. A szakmai és tanulmányi versenyeken az iskola tanulói minden tanévben sikeresen vettek részt. Élénk szakköri élet folyt, közismereti és szakmai vonalon egyaránt. Az iskola kulturális élete maximális lehetőséget nyújtott az érdeklődők számára a tanórán kívüli ismeretbővítésre, tehetségük kibontakoztatására, önművelésre és önálló szakmai és tudományos munkavégzésre. A tanulók a város kulturális életében is szerepet vállaltak, a társadalmi munkában is aktívan részt vettek.

Az iskola vezetősége minden eszközzel támogatta a modern oktatástechnikai eszközök beszerzését és használatát. Mindezen törekvésekben igen nagy segítséget jelentett a sikeresen és hatékonyan működő KISZ szervezet, mely nemcsak az intézményben folyó munkát segítette, hanem minden évben megszervezte a nyári építőtáborokban való részvételt. Az iskola-kombinát ezen kívül a Mezőföldi és Kelet-Dunántúl szakember továbbképzésének központjává vált. Szaktanácsadó és meteorológiai előrejelző szolgálat működött. Tanzániai fiatal mezőgazdászok számára három ízben rendeztek kilenc hónapos továbbképző tanfolyamot.

1972. szeptember 1-jével újabb személyi változás történt az iskola vezetésében. Dr. Németh József kétéves külszolgálatra ment Tanzániába. Az intézmény főhatósága az igazgatói teendők ellátásával Tóka Ernőt bízta meg, aki a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző vezetője volt 1975. január 31-ig. 1975. február 1-től Jámbor Lajosné lett az iskola igazgatója. Az 1975-ös év fontos változása volt, hogy az iskola a MÉM hatásköréből a Művelődési Minisztérium hatáskörébe került.

¹¹ Részlet Dr. Németh József igazgató által, az 1971/72-es tanévről kiadott évkönyv bevezetőjében írtakból.

A 70-es években az iskola fokozatosan új profilúvá vált. Megindult a szakmunkás-képzés fejlesztése, ami az osztályok számának gyarapodását jelentette.

Az 1970-71-es tanévben négy malomipari, két sütőipari, a következőben hat malomipari, három sütőipari szakmunkásképző osztály működött. 1975-76-ban más intézményektől átveve egy hűtőipari, három húsfeldolgozó és egy kis létszámú tejipari szakmunkásképző osztály is indult.

Ez a bővülés az iskola tárgyi feltételeit, működésének körülményeit egyre nehezebbé tette. Ezen a tényen az sem változtatott, hogy a hűtőipari szakmunkásképzés rövidesen megszűnt. Az iskola épülete továbbra is szűk maradt az egyre növekvő tanulói létszám mellett.

Az intézményben természetesen tovább folyt a szakközépiskolai képzés, egy évfolyamon három osztállyal: malomipari, növénytermesztő-állattenyésztő és mezőgazdasági gépész szakon.

A levelező középfokú oktatás, a felnőtt szakmunkástanfolyamok, a technikus minősítő és a mesterszakmunkás tanfolyamok tartása is az iskola feladatai közé tartozott.

Az oktató-nevelő munkát természetesen a gazdaság igényei és az oktatáspolitikai irányelvek határozták meg. Melyeknek az intézmény igyekezett az objektív nehézségeket leküzdve, mindig eleget tenni. Elméleti és gyakorlati téren igyekezett diákjainak az általános műveltség mellett konvertálható szakmai ismereteket nyújtani. A közismereti és az elméleti szakmai tárgyak oktatása a felügyeleti szervek minősítése szerint magas színvonalon folyt, a gyakorlati oktatásban, pedig az érintett üzemek és vállalatok támogatásával arra törekedett az iskola, hogy a diákok lehetőleg megismerjék a folyamatos termelőmunkát, elsajátítsanak sokrétű gyakorlati ismeretanyagot, sőt bizonyos területeken önálló termelőmunkát is folytassanak.

Az Agárdi Állami Gazdaság, majd annak jogutódja, az Agárdi Mezőgazdasági Kombinát a mezőgazdasági szakközépiskolai osztályok gyakorlati bázisává épült ki, de emellett a Bodakajtori Állami Gazdaság és a székesfehérvári Kossuth, Vörösmarty és Szabadélet MgTSz is gyakorlati színtér lett. Elzamajor, Felsőcikola és Csiribpuszta a naposi gyakorlatok helyszíne volt. Az élelmiszeripari képzésben a malomipari szakközépiskola és a szakmunkásképző tanulói eleinte kénytelenek voltak gyakorlati oktatásra Enyingre, Móra és Bicskére járni, ami technikai, közlekedési nehézségeket jelentett.

1972-től a martonvásári malom üzemeltetését teljes egészében a diákok végezték. 1974-től a régi székesfehérvári „Akóts”¹² malom tanmalommá vált.

¹² A malmot egy Mann nevű téglagyáros építette a XIX. század végén. Az üzemet az a gőzgép hajtotta, amelyet a Láng Gépgyár az 1896-ban, Amerikában tartott Világkiállításon mutatott be. 1907-ben vette meg Akóts János, majd bővítette. A 30-as években kb. 10q/óra kapacitással dolgozott. Akóts János halála

A Fejér Megyei Húsipari Vállalat és a Sütőipari Vállalat saját tanműhelyt létesített a szakmunkástanulók számára.

Az nevelő tevékenység szorosan kapcsolódott az oktatómunkához. A 70-es évek oktatási demokratizálódási folyamatát, a „gyermekközpontú iskola”, kialakítását a demokratikus módszerek bevezetését az iskola vezetősége és tantestülete magáévá tette. A szigorúan vett tantervi minimum mellett az esztétikai, hazafias, művészeti nevelés is mindig célja volt az intézménynek, a tanulók színvonalas kulturális élete jellemző volt az iskolának.

7. Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet

/1978 – 1991 /

1978-ban az iskola fennállásának 40. , a szakközépiskolai képzés beindulásának 10. évfordulója alkalmából az intézmény névfelvételének kérdése napirendre került. Több variáció közül végül a Művelődésügyi Minisztérium Vántus Károly¹³ nevét fogadta el és engedélyezte felvételét.

1978. november 25-én rendezte meg az iskola a névfelvételi ünnepélyét a Vörösmarty Színházban. Ünnepi beszédében Vánca Jenő mezőgazdasági és élelmiszeripari miniszterhelyettes (korábban többek között az iskola igazgatója) méltatta a 40, illetve 10 éves szakemberképzés eredményeit, az intézmény oktatási-nevelési és népgazdasági hasznosságát.

Ebből az alkalomból Dr. Lénárt Lajos a Gabona Tröszt vezérigazgatója és Oszwald László, az Agárdi Mezőgazdasági Kombinát vezérigazgatója zászlót adományozott az iskolának. A „Vántus” azóta is tovább működik, természetesen a gazdasági élet és az egyéb körülmények megkövetelte változások és változtatások miatt folyamatosan alakuló profillal, mint az egykori Magyar Királyi Szent István Középfokú Tanintézet jogutódja.

A történet folytatódik, de időnként módosulnak az iskolával szemben támasztott elvárások, követelmények, ezért időről időre új fejezet kezdődik a történetben is.

„... Van azonban valami, ami állandó. A remény, hogy sikerül megfelelni a várakozásoknak és a szándék, az akarat, hogy a szép, eredményes múlttal való összevetésben a ma iskolájának se legyen szégyenkezni valója.

Az a hit munkál minden pedagógusban, hogy nemcsak a gazdasági élet megrendelésére „termel”, hanem olyan ifjakat nevel, akik, mint a múltban végzettek közül is sokan, tevékeny meghatározó alakítói lesznek közvetlen vagy tágabb környezetünknek. Akik nem passzív elviselői lesznek körülményeiknek, hanem tudnak élni lehetőségeikkel, netán közreműködőivé válnak új, jobb gazdasági, társadalmi feltételek kialakításának. A mai, gondokkal terhes társadalmi helyzetben ezek a remények adják pedagógiai optimizmusunkat, ezekből merítünk erőt az újabb és növekvő nehézségek leküzdéséhez.”¹⁴

Az oktató-nevelő munka az előbbieket tekintetében változatlan lelkesedéssel tovább folytatódott.

¹³ Vántus Károly /1879. 02. 20. Nagyvárad/ Részt vett az 1918-19-es eseményekben. 1927. 06. 18-án halt meg. Novogyevicsben van ma is a sírja. /Kremnitzky Gábor: Vántus Károly „... fantasztikus regény hőse is lehetne. Székesfehérvár 1978 Emlékkönyv./

¹⁴ Barta Lajos: Az iskolai képzés szerkezete napjainkban. Székesfehérvár 1988. Emlékkönyv.

Az időszakonként módosuló gazdasági igényekhez, ezen belül a Fejér megye mezőgazdasági és élelmiszeripari üzemének változó szakemberszükségletéhez rugalmasan alkalmazkodott az iskola elméleti és gyakorlati szakmai képzése.

A megye mezőgazdasága és élelmiszeripara ebben az időszakban országos mércével mérve is fejlett volt. Az ezen ágazatokban dolgozó emberek munkáját termékeiken keresztül a lakosság naponta értékeli: dicséri vagy elmarasztalja. Fontos volt tehát, hogy olyan szakemberek kerüljenek ki az iskolapadból, akik amennyiben rajtuk múlik, elismerést, közmegebecsülést élvezhessenek.

Az iskolára már 1978-ban is a képzési formák sokfélesége volt jellemző. Nappali tagozaton ebben a tanévben huszonkilenc osztály működött. Egy-két különbséggel ez a szám jellemző az elmúlt tíz évre is. Levelező tagozaton tizenegy osztályban folyt a tanítás. Emellett felnőtt tanfolyamos szakmunkásképzéssel, technikusminősítő tanfolyamos képzéssel, mesterszakmunkás és művezető képzéssel is foglalkozott az iskola. Az intézmény keretein belül működött a MÉM. Mérnök és Vezetőképző Továbbképző Intézetének kihelyezett részlege is.

A nappali tagozaton huszonegy osztályban folyt a húsz éves múlttal rendelkező élelmiszeripari képzés. Szakmunkás képzési célú a négy éves, érettségit adó malomipari szakközépiskolai osztály. A gabonaiparban bekövetkezett műszaki fejlődés következtében a képzés 1978-tól műszaki irányú. Ez azt jelenti, hogy a tanulmányi idő alatt a gyártástechnológia elméleti és gyakorlati megismerése mellett gépészeti elméleti és gyakorlati ismereteket is szereztek a tanulók. Természetesen a jó tanulmányi eredményt elérő tanulók szakirányú továbbtanulása is biztosított volt.

A párhuzamos osztályokban folyó molnár szakmunkásképzésben a technikai ismeretek domináltak. Ez jellemző az élelmiszeripari szakközépiskolai levelező osztályokra is. Ezen a tagozaton malomipari, sütőipari és húsipari középiskolai végzettséget szerezhettek a diákok. A gyártástechnológiai ismeretek túlsúlya jellemző a párhuzamos osztályokban folyó húsipari és az évfolyamonként egy-egy sütő és tejtermékgyártó osztályban tanulók tananyagára is.

A malomipari szakközépiskolai osztály országos benépesítésű, de hasonló, majd az egész ország területére kiterjed a molnár szakmunkástanulók beiskolázási körzete is.

A gyakorlati képzés a Fejér Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat üzemében, illetve az oktatás céljára kialakított tanmalomban és tangépműhelyben folyt.

A hús-, sütő- és tejipari tanulók döntő többsége a megye városaiból, községeiből érkezett.

A húsfeldolgozók gyakorlati foglalkozásai a Fejér Megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat által kialakított tanműhelyben zajlottak.

Tanüzemben tanulhatták a szakma fortélyait a sütős tanulók is.

A tejtermékgyártó tanulók a Fejér-Komárom Megyei Tejipari Vállalat fehérvári üzemében szerezhették meg gyakorlati ismereteiket.

Feltétlenül meg kell említeni azokat a gyakorlati ismereteket nyújtó helyeket is, amelyek a megye, illetve a város határain kívülről évről-évre várták az iskola tanítványait:

- A Gabona Tröszt vállalatai közül hosszú évek óta fogadta az intézmény tanulóit Karcag és Törökszentmiklós rizs, illetve borsó hántoló malma. A repertoár 1978-ban bővült a vámosgyörki napraforgó és a gyöngyösi árpahántoló üzemek nyújtotta lehetőségekkel.
- A keveréktakarmány gyártással a helyi Kossuth és Vörösmarty Termelőszövetkezet keverőüzemei mellett a sárbogárdi keverőüzemben ismerkedhettek meg a tanulók.
- A tejtermékgyártó szakos diákok a sajtgyártás módszereivel a csermajori üzemben ismerkedhettek meg a nyári összefüggő gyakorlat keretében.

A sor még folytatható lenn például a kalocsai malommal, a budapesti szalámigyárral, stb. Összegzésként megállapítható az élelmiszeripari vállalatokkal kialakult kiváló kapcsolatok biztosították, hogy a diákok szakmájukat magas színvonalon elsajátíthassák.

Fennállása óta folyik az intézménybe mezőgazdasági szakképzés. A képzési profi-
lok hol tágabb, hol szűkebb keresztmetszetét fedték a mezőgazdasági termelésnek. A '80-as évek az átalakulás időszakát jelentették. Kifutóban volt a szakmunkás képzési célú, négyéves képzési idejű állategészségőr szak és felfutóban a szélesebb szakmai spektrumú, ötéves képzés után technikus oklevelet adó állattenyésztő-állategészségőr szak. Az állategészségőr képzést a mezőgazdasági nagyüzemek állattartó telepein jelentkező állategészségügyi feladatok kívánták meg. A képzés elsődleges célja, hogy az állatorvosok mellett olyan középfokú képzettségű szakember tevékenykedjen, aki az állategészségügyben jelentkező tömegmunkákat az utasításnak megfelelően elvégezze, irányítsa, illetve ellenőrizze. Továbbá jó tanulmány eredménnyel sikeresen felvételizhetnek az iskola diákjai az agrár-felsőoktatási intézményekbe.

A'80-as évek végére, a szakmai feladatok összetettségének megfelelően megnőtt a gyakorlati munkahelyek száma is. A gyakorlati képzés bázisa változatlanul az Agárdi Mezőgazdasági Kombinát. Az iskola folyamatosan igénybe vette annak szakosított állattartó telepeit. Az 1978-ban indult állategészségőr képzésigényeihez igazodva a kombinát négy állatfaj elhelyezésére alkalmas tanistállót épített az iskolával közösen. Ez a lehetőség 1981-től szolgálta az oktatást. Ezek a telephelyek biztosítják az 1978-ban in-

dult állattenyésztő-állategészségőr képzés gyakorlati feltételeit is. A bázisüzem mellett tartottak gyakorlatokat a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát Kísérleti Telepén és a székesfehérvári termelősövetkezetek állattartó telepein. Nélkülözhetetlen szakmai ismereteket szerezhettek a diákok a Fejér Megyei Állatkórházban és a Fejér Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai Ellenőrző Állomáson, valamint a Fejér Megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat telephelyén, ahol szakállatorvosok irányítása mellett folyt a munka.

A gyakorlati élet igényeinek változásával változik a képzési profil is. Az érdeklődés a '80-as évek végére már inkább az alaposabb állattenyésztési ismeretekkel rendelkező középkáderek felé fordult. Ennek kívánt megfelelni az előzőekben már említett technikusképzés. Az iskola terveiben szerepelt az is, hogy az 1989-90-es tanévtől szakmunkás képzési célú általános állattenyésztő szakközépiskolai osztályt is indít.

8. Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola

/1991 –

1988. decemberében az iskola megalakulásának 50. évfordulójának megünneplése jelentős külsőségek között zajlott le. Az ünnepély helye a Művelődési Központ István-termében volt. Az évfordulóra a tudományos diákkörök számára az iskola pályázatot írt ki. Erre a felhívásra 19 pályamű érkezett. A legsikeresebb pályázatok írói közül az első négy részletet olvasott fel az ünnepélyen. Ezen az emlékezetes ünnepélyen kezdeményezte elsőként Dr. Balaton Gyula minisztériumi főtanácsos /a korábbiakban említett, az intézménybe elsőként beíratott diák/ a Művelődési és Közoktatási Minisztérium képviselője, Dr. Németh József, az iskola korábbi igazgatója a **Szent István Alapítvány** létrehozását. Az alapító okirat szerint az Alapítványt az iskolában tanuló diákok számára az idegen nyelvek elsajátítására és közműveltségi tárgyak tanítására kezdeményezték. A Szent István Alapítvány Kuratóriuma 1991. április 24.-én alakult meg és 1991. május 23-a óta működik. Ezen az ünnepélyes évfordulón vetődött fel újól, hogy az iskola kezdeményezze a Szent István név újrafelvételét. Az iskola vezetősége ezt a névfelvételi kérelmet felkarolta és névmódosítási szándékot juttatott el a felügyeleti szervekhez. Végül is a névmódosítási kérelem a rendszerváltozással megoldódott. *Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 1991. februári határozata a Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet elnevezését Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola elnevezésre változtatta.*

Az 1991-92-es tanévben megkezdődött a kapcsolat kiépítése egy franciaországi mezőgazdasági iskolával. Ennek eredményeképpen 1992. októberében tanárok és diákok utaztak az iskola autóbuszával Neuvic-be¹⁵, néhánynapos tanulmányútra. Ez a kapcsolat a mai napig fennáll. Legutóbb a franciák jártak 2004. őszén az intézményben.

1992. augusztus. 1-től a nyugalomba vonult Jámbor Lajosné Igazgató után Osváth Csabánét nevezték ki az iskola vezetőjének.

A Fejér Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat privatizációjával összefüggésben a Tanmalom /Akóts-féle/ városi tulajdonba és az iskola kezelésébe került.

A tavaszi nagytakarítás során a szenespincében két régi emléktáblára bukkantak a dolgozók. Az egyik az iskola alapításának emléktáblája 1938-ból, a másik az iskola

¹⁵ Neuvic, 2000 lakosú kisváros mezőgazdasági szakiskolával, melynek neve Lycée Agricole. Párizstól 600 km-re délre Limousine megyében, Corrèze tartományban.

épületében 1950-ig működő Magyar Királyi Ybl Miklós Reálgimnázium egyik kiváló igazgatójának, Kuthy Józsefnek fehér márvány emléktáblája, melyet Bory Jenő alkotott.¹⁶

Az átalakulások, átszervezések – mint ahogy ez így volt máskor is az iskola történetében – nem múltak el változások nélkül. Újra előtérbe került az általános mezőgazdasági szakképzés. Újra lehetővé vált, hogy a kidolgozott tanterv alapján szakembereket képezhessen az iskola a kis- és nagyüzemek, valamint a mezőgazdaság számára. Ez a képzési forma az 1992-93-as tanévben indult be. A tanulók a negyedik év végén érettségit tehettek. Az érettségi vizsga tárgyai: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika és biológia tantárgyak, szakmai gyakorlat és egy általuk választott, szakmai elméleti tantárgy; növénytermesztés, állattenyésztés, kertészet vagy géptan. Érettségi után szakirányú főiskolán vagy egyetemen tanulhattak tovább. A negyedik év után egy, esetleg másfél éves szakmunkásképzésben vehettek részt a tanulók. Az iskola mindenkori vezetősége arra törekedett, hogy a diákok számára megszerezhető szakmai ismeretek lehetőségeit kiterjessze. Ebben a társkeresésben lett az iskola testvériskolája a szlovák Suranyban (Nagysurány) lévő Mezőgazdasági Technikum. Ez a kapcsolat a tanulási lehetőségek mellett kitűnő kirándulási, sport- és kulturális élményt jelentett mindkét iskola tanulóinak számára¹⁷. A külföldi kapcsolatok tovább bővültek. A Schwäbisch Gmündbe látogató iskolavezetők küldöttsége újabb, az iskola számára kedvezőbb barátságot kötött. Így jutott hozzá az intézmény – ajándékozási és együttműködési szerződés megkötésével – egy húsfeldolgozó tanműhelyhez, illetve azok gépeihez. A húsipari tanműhelyt 1996. március 1.-én avatták.

Rövid idő alatt, az iskola jellegére vonatkozó elnevezések is gyorsan változtak, Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskolából – középiskola, majd az 1997-98-as tanévtől szakképző iskola. Ez azt jelenti, hogy folyik

- általános állattenyésztő képzés, mely az érettségivel a szakmunkás szak megszerzését is biztosítja a tanulók számára. Különbözteti vizsgával a technikus szak is megszerezhető
- általános mezőgazdasági szak – mely talán a jövő oktatási formáját is jelentheti, hiszen a képzésen belül tovább szakosodhatnak, „váltogathatnak” a tanulók

¹⁶ A táblákat restaurálták, s az aulában a méltó környezet kialakítása után ismét fel lettek állítva. (Koppán Zsolt restaurátor és Vörös Ferenc munkái). Ugyanitt kapott helyet a hagyományápolás jegyében újra öntetett 8 kg-os rézharang (Gombos Lajos munkája), melynek igényes tartószerkezetét Horvai Vendel és Polczer József az intézmény két tanára készítettek. Először az 1992-93-as tanév ballagásán szólalt meg, május 15-én.

¹⁷ A Surányi Mezőgazdasági Technikum a várostól 2 km-re van, a tangazdasággal egy helyen. Növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkoznak. Ez a kapcsolat 1990-ben megszűnt.

- élelmiszeripari szakképzés, a neve fémjelzi a képzés irányultságát
- dolgozók hároméves szakközépiskolája, intenzív nappali tagozat. A szakmunkásképzés sikeres befejezése után két év alatt gimnáziumi végzettséget szerezhet, illetve érettségit tehet az ide jelentkező.

Az 1992-93-as tanévben az oktatási-nevelési munkán kívül a diákok eredményesen vettek részt a különféle sportversenyeken bajnokságokban, kulturális rendezvényeken.

A tanév folyamán a Diákönkormányzat rendezte meg sikeresen az iskolabált, a tavaszi diáknapiakat és egyéb rendezvényeket.

A Paksi Atomerőmű Környezetvédelmi Diák pályázatán az iskola két tanulója –Rác Gábor és Tóth Balázs – dicsérő oklevelet kaptak pályamunkájukért.

Ettől az évtől ismét van az iskolának Tangazdasága, mely Csirib-pusztán és Jánosmajorban 60 hektáron terül el. A tangazdaság vezetője Teubel György¹⁸.

1993. július 1.-től Kremnitzky Gábor – pályázat eredményeként – megkapta kinevezését a Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet igazgatói posztjára.

Az intézmény könyvtára 35 000 Ft-ot nyert az Iskolai Könyvtárakért Alapítvány által meghirdetett pályázaton.

Az 1993-94-es tanévben, az iskolában harminchét osztály működött. Ebből a harminchétből huszonkettőben élelmiszeripari képzés folyt, a diákok 60 %-a az élelmiszeripari szakma vagy szakmák valamelyikét tanulta. Az élelmiszeripari szakon szakmunkásképzés, szakközépiskolai és technikusképzés volt. Szakmunkástanulókat molnár, sütő, húsipari és tejtermékgyártó szakmákban képezték.

Ebben az évben négyéves képzési idejű szakközépiskolai osztályok is voltak, az üzemfenntartó gépész III. és IV. osztályok, de a következő évben ezen a szakon a képzés megszűnt.

Az ötéves technikusképzés két élelmiszeripari szakirányban folyt az iskolában: egyik a malomipari és keveréktakarmány gyártó szak, a másik (az üzemfenntartó gépész szakot felváltó) élelmiszeripari gépész szak. A malomipari technikusképzésből 1993-94-es tanév végén került ki az első végzős osztály, az élelmiszeripari gépész szakon ebben az évben még csak egy első és második osztályok voltak.

A szakmunkásképzés időtartama három év, amelynek a végén szakmunkásvizsgát tesznek a tanulók. A jelentkezők száma magas volt, különösen a sütő és tejtermékgyártó szakokra. A képzési idő alatt egy hét gyakorlati és egy hét elméleti oktatás váltakozva

¹⁸ Az iskola 1992. októberétől az Agárdi Mezőgazdasági Kombináttal történt megállapodás alapján kezelésbe vett 62 ha szántóterületet. Két részben, 20 ha-os rész Agárd-csiribpusztán és 40 ha-os rész Seregélyes-Jánosmajornál a 62. sz. út mellett.

követte egymást. A tanulók a gyakorlatokat vállalati tanműhelyekben, magánüzemekben és az iskola által üzemeltetett tanmalomban végzik.

A szakközépiskolai képzés ideje négy tanév. A tanulók hetente négy napon járnak elméleti oktatásra, egy napon, pedig gyakorlati foglalkozásra a tanmalomba, illetve a tanműhelybe. A negyedik év végén érettségi vizsgát tesznek közismereti, valamint a malom- és dohányipari szakmai elméleti tantárgyakból és a szakmai gyakorlatból.

A technikusképzés öt éves időtartamú. A tanulmányi idő alatt a tanulók hetente négy napon elméleti oktatásban vesznek részt, egy napon, pedig gyakorlati foglalkozáson vannak a tanmalomban. Az első négy évben főleg közismereti tárgyakat tanulnak. A negyedik év végén érettségi vizsgát tesznek. A sikeres érettségi vizsga után a tanuló dönthet, hogy az iskolában befejezi az ötödik, technikusi évet, vagy felsőfokú oktatási intézménybe felvételizik. Az ötödik évben csak szakmai tantárgyakat tanulnak, s az év végén technikusi képesítő vizsgát tesznek.

A gyakorlati oktatások a tanmalom és a tanműhely mellett egyéb helyszíneken is folynak: húsipari /Albahús-Kft/; sütőipari /Sütőipari Vállalat, Sikér Bt, Elim Bt, Nefe-lejcs Pékség, Juhász Pékség, BIO-SÜTŐ Kft Velence, Wermes-Brot Sütőipari Kft Mór/; tejtermékgyártó /FEJÉRTEJ-PARMALAT RT./

Ebben a tanévben két diák (Kuczi Attila húsipar, és Papp István sütőipar) szerzett szakmunkástanuló versenyen szakmunkás bizonyítványt és két tanuló nyert felvételt humán orvosi és állatorvosi egyetemre.

A Palotai úton számítógép termet alakítottak ki hálózatba kötött 386-os IBM PC gépekkel.

Új „ruhába” öltözött a díszudvar, az ünnepek hangulatának emelése érdekében.

Megalakult az Iskolaszék és megkezdte a működését:

Tantestületi képviselője: Osváth Csabáné, Dr. Ádám Attila

Önkormányzati képviselője: Csilléri Zsuzsa, Szabóné Kovács Ilona, Csodó Tibor

Szülői képviselője: Rutai Dezső, Szigli István, Végh Kálmánné

Elnök: Varga Zsuzsa.

A rendszerváltás utáni években az élelmiszeripar jelentős változásokon ment keresztül. A nagyvállalati rendszer mellett megjelent a magánszektor a kisüzemekkel, s a nagyüzemek is átalakultak a privatizáció folyamán. Az ipari szerkezetváltás jelentősen kihat az oktatásra, nemcsak a gyakorlati képzés feltételeire, hanem az elméleti oktatás tartalmára és annak szerkezetére is.

1993. szeptember 1.-től hatályba lépett a LXXIX. Törvény a közoktatásról, valamint a LXXVI. Törvény a szakképzésről. Az új oktatási törvények életbelépésével a szakképzés fokozatosan átalakult.

Az 1994-95-ös tanév folyamán összesen negyven osztály működött 1134 fővel. Ezen belül: általános mezőgazdasági, általános állattenyésztő, állattenyésztő-állategészségügyi, állattenyésztő-állategészségügyi technikus, élelmiszeripari gépésztanikus, terményfeldolgozó ipari gépész, malom- és keveréktakarmány ipari technikus, sütő, sütő-molnár, molnár, húsfeldolgozó, tejtermékgyártó, szakmunkások kétéves középiskolája szakon.

1994. őszén Csalapusztán Agrártörténeti kiállítás volt, melyen az iskola is sikerrel képviseltette magát.

Ugyanebben az időszakban középiskolai tanárok országos továbbképzésének színhelye volt az intézmény, ahol az ország összes állattenyésztést tanító tanárai részt vettek. A programok az iskolában és kiscséripusztán az állattartó telepen voltak.

Az iskola tanulói és tanárai közösen, egymást segítve vettek részt az intézmény rendezvényein: molnár napok, október 23.-i megemlékezés, halottak napi gyertyagyújtás, gólyabál, nyílt nap, Mikulás bál, karácsonyi ünnepség, szalagavató, farsangi bál, március 15.-e, dunaújvárosi diáknapi, iskolai diáknapi, szakmai és tanulmányi versenyek stb.

Az iskola tanárai tantestületi értekezleten megvitatták a rövid- és hosszútávú oktatási és nevelési célokat.

„Az újrapolgárosodó Magyarország iskoláinak egyszerre kell modernnek és konzervatívnak lennie. Modernnek, mert oktatási struktúrájával, a tudományos-technikai fejlődés kihívásának megfelelő képzési tartalommal kell szolgálnia a társadalom és gazdaság szakember igényét. Konzervatívnak, mert őrizve, gazdagítva a polgári és nemzeti hagyományokat, családjához és hazájához mélyen kötődő polgárokat kell nevelnie. A teljes személyiség nemcsak jól képzett szakembert jelent, hanem gazdag, mély érzelmevilágú embert is. A nyílt eszű és nyíltszívű diáknak az értelmét kell pallérozni, a lelkét, érzelmeit nevelni kell, „...ez a mi munkánk; és nem is kevés”¹⁹

Az egész tanév a fenti gondolatok jegyében telt. Ennek eredményeként könyvelhető el, hogy három szakmában is vettek részt a diákok a Szakma Kiváló Tanulója Versenyen.

A kultúra jegyében gyarapodott a könyvtár is. A könyvállomány összetétele (kerekítve):

¹⁹ A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari középiskola évkönyve 1995. Előszó. Osváth Csabáné igazgató.

- 28-30 % szépirodalom
- 70-72 % szak- és ismeretterjesztő irodalom

Ezen belül:

Mezőgazdasági szakirodalom:

- általános mezőgazdasági monográfiák
- szántóföldi növénytermesztés
- növényvédelem
- gépesítés
- üzemgazdaságtan
- állattenyésztés, takarmányozás
- állategészségügy
- zöldség és gyümölcsstermesztés

Biológia-genetika

Általános élettan

Növénytan, állattan

Pedagógiai szakirodalom:

- történet
- elmélet
- gyakorlat

Az 1962 óta folyamatosan felhasználható beszerzési kerettel rendelkező könyvtárban, jellegéből adódóan minden tudományterület legfontosabb kézikönyve és irodalma megtalálható, kiegészítve a válogatott szépirodalommal, többpéldányos kötelező olvasmányokkal, színművekkel. A 4 600 kötetrel indult könyvtár 1995-ben – a többszörös törlés, apasztás, állományellenőrzés alkalmából avultnak tekintett dokumentumok kivonásával is – a 25 000 kötetet közelítette. A folyóiratok száma közel 40. Az éves beszerzési keret, a szakképzési alap szakmai könyvekre fordítható összegével együtt 300 000 Ft, ami 1995-ben 350 – 450 kötet gyarapodást jelentett. A könyvtár minden bizonnal, ha a feltételek és a technikai eszközök adottak, betölti azt a szerepét, melyre a változó, de közben állandóságra is törekvő oktatási struktúrában szükség van.

Ebben az évben, az iskolában négy szakosztály működött:

- kosárlabda
- labdarúgó
- röplabda
- természetjáró

A diákok remek eredményeket értek el: labdarúgó őszi forduló 1. hely, természetjárás 4. hely.

A természetjárók havonta egyszer-kétszer túráztak a Vértesben, a Bakonyban, a Pilisben, Börzsönyben, a jó idő beköszöntével még gyakrabban.

A tanulók közül huszonheten kezdők és haladók) februárban sítáborban vettek részt Szlovákiában, Csehországban.

Az 1995-96-os tanévben negyvenegy osztály működött, összesen 1112 fővel az alábbiak szerint: általános mezőgazdasági, általános állattenyésztő, állattenyésztő-állategészségügyi, élelmiszeripari gépészmérnök, malom- és keveréktakarmány-ipari mérnök, sütő, tejtermékgyártó, húsfeldolgozó, szakmunkás gimnázium, szakmunkások kétéves középiskolája szakon.

Az iskolában két hétig tartó rendezvénysorozattal emlékeztek meg a honfoglalás 1100. évfordulójáról. Nemzeti ünnepeinket is méltóképpen ünnepelték a tanulók.

Halottak napján, hagyományosan gyertyagyújtással emlékeztek tanárok és a diákok közösen a haza védelmében hősi halált halt volt iskolatársak emlékére állított szobor és emléktábla előtt.²⁰

A diákok tantárgyi versenyeken vettek részt, szép eredményekkel. Az iskola kapcsolatot keresett és talált a Fejér Megyei Művelődési Központtal, a Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézettel, a Vörösmarty Színházzal és a Pelikán Kamarateremmel. A diákok körében népszerűek művelődéstörténeti előadások és a különféle színdarabok.

Az előző év szakosztályai kibővültek a tollaslabda, az asztalitenisz és a torna-aerobik szakosztállyal.

Óriási esemény történt 1996. március 14.-én az iskolában. Maga „a történet 1993-ban kezdődött... A Schwäbisch Gmündbe látogató iskolavezetők megismerkedtek Albert Scherrenbacher hentesmesterrel, aki bemutatta a csoportnak üzemét és termékeit. Zeke Sándor igazgatóhelyettes felkeltette a mester érdeklődését az iskola után és ősszel a fehérvári Önkormányzati Napon Scherrenbacher úr már egy húsfeldolgozó műhely tervével érkezett az intézménybe. A tervek szerint 1994 szeptemberében a tanműhely gépeinek már itt kellett volna lenniük. A tanárok képzeletben már otthont is adtak nekik a tanmalom gépműhelyében. Időközben – hosszú előkészítés után – önkormányzati döntéssel a Palotai úton levő sütőipari műhely épülete az iskola kezelésébe került. Ide tervezték elhelyezni a húsipari tanműhelyt. Nem ment simán a projekt németországi részese, a gépek vásárlásához szükséges pénzügyösszeg nehezen gyűlt össze.

²⁰ A szobrot Bory Jenő készítette, 1928-ban állították fel.

Szerencsére azonban Scherrenbacher úr nem adta fel! A város egyik legtekintélyesebb polgáraként minden követ megmozgatott a cél érdekében. Az 1995. szeptemberi Önkormányzati Napon már nemcsak a terveket lehetett nézegetni, már az átalakítások is megkezdődtek. Októberben Jancsek Gyula szakoktató és Hédl Zsolt húsipari szakmunkástanuló Schwäbisch Gmündbe utaztak és öt héten át tanulták a német technológiát Scherrenbacher úr üzemében. Ezalatt, a gépeket fogadó épület átalakítása kisebb-nagyobb zökkenőkkel folyt. A magyar szabványok, előírások több pontban eltérnek a némettől, ezeket át kellett hidalni. November végén írták alá Schwäbisch Gmündben a főpolgármesterrel és a város szakképző iskolájának igazgatójával az ajándékozási és együttműködési szerződést. Most már jöhettek a gépek. Apróbb akadályok a határnál, a vámudvarban és már a helyükre is kerültek a műhelycsarnokban. Decemberben a gépgyártók Scherrenbacher úr vezetésével beüzemelték a gépeket, és januárban megkezdődhetett az oktatás és a termelés. Az ünnepélyes megnyitó 1996. március 1.-én, pénteken volt. Nagy készülődés előzte meg. Scherrenbacher úr már a hét elején megérkezett, Jancsek Gyula szakoktatóval és a tanulókkal együtt lázasan dolgozva készítették elő az ünnepséget. A sajtó érdeklődésének fényében, sok illusztris vendég jelenlétében március 1.-én 14 órakor a húsipari tanműhely hivatalosan is megnyitott. Innen kezdve a történet már a nehéz hétköznapokról szól.”²¹

Az 1996-97-es tanévben 976 diák fejezte be a tanévet különböző eredménnyel az alábbi összetételben: általános mezőgazdasági, általános állattenyésztő, állattenyésztő, állategészségügyi, mezőgazdasági, sütőipari, húsfeldolgozó, molnár, sütő – molnár, malom és keveréktakarmányipari technikus, sütőipari technikus, élelmiszeripari gépésztanikus, tejtermékgyártó, szakmunkások szakközépiskolája osztályokban.

Az 1997-98-as évben 561 fő volt az év végi tanulólétszám a következők szerint: élelmiszeripari gépésztanikus, malom és sütőipari technikus, élelmiszeri technikus, tejtermékgyártó, húsfeldolgozó, molnár, sütő, sütő – molnár.

Az 1998-1999-es év végén 952 fő végzett valamelyik osztályban, a korábbiakban már megszokott formákban: élelmiszeripar, általános mezőgazdasági, általános állattenyésztő, mezőgazdasági, állattenyésztő, sütő – molnár technikus, malomipari technikus, élelmiszeripari gépész, tejtermékgyártó, mezőgazdasági szakcsoport, szakmunkások gimnáziuma, húsfeldolgozó, sütő – molnár, molnár, sütő.

Az 1999-2000-es tanév záró tanulólétszáma 853 fő. Megoszlása: élelmiszeripari gépész, sütő – molnár technikus, élelmiszeripari technikus, mezőgazdasági, általános állat-

²¹ Osváth Gyuláné: Húsfeldolgozó tanműhelyt avattunk. A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari középiskola évkönyve 1996-ban, a Millecentenárium évében. Székesfehérvár 1996.

tenyésztő, élelmiszeripari, állattenyésztő, állattenyésztő – állategészségügyi, sütő, sütő – molnár, tejtermékgyártó – húsfeldolgozó, szakmunkások szakközépiskolája.

A 2000-2001-es tanévben 894 fő tanult az iskolában, az alábbi megosztásban: élelmiszeripari szakmacsoport induló osztályok, sütő, tejtermékgyártó, húsipari, élelmiszeripari gépész, sütő-molnár technikus, mezőgazdasági szakmacsoport induló osztályok, élelmiszeripari gépész, általános mezőgazdasági, szakmunkásképző, szakközépiskola, akkreditált élelmiszeripari menedzser, akkreditált hulladékgyártó technológus.

A 2001-2002-es tanévben 970 diák végezte tanulmányait az intézményben, a következő megosztásban: agrár, mezőgazdasági szakmacsoport, élelmiszeripari szakmacsoport, élelmiszeripari gépész, sütő-molnár, molnár, általános gimnázium, húsfeldolgozó, tejfeldolgozó, pék, akkreditált hulladékgyártó technológus, élelmiszeripari menedzser nappali, élelmiszeripari menedzser (levelező), mezőgazdasági technikus levelező.

A 2002-2003-as évben 833 fővel működött az intézmény az alábbi megosztásban: agrár ágazat, mezőgazdasági, élelmiszeripari, pék, molnár, hentes, húsipari, tejipari, mezőgazdasági technikus, sütő-cukrász, általános gimnázium, akkreditált hulladékgyártó technológus, élelmiszeripari menedzser, mezőgazdasági menedzser, hulladékgyártó technológus, mezőgazdasági technikus (levelező), élelmiszeripari menedzser (levelező)

A 2002-es évben eldőlt, hogy Osváth Csabáné nyugdíjba vonul. Utódként Major János kapta meg a kinevezését 2004. szeptember 1.-vel, aki hatalmas lendülettel fogott hozzá az iskola jó hírvének további öregbítéséhez.

A 2003-2004-es évet 939 diák fejezte be, a következő megosztásban: mezőgazdasági, élelmiszeripari, pék-cukrász, molnár, húsfeldolgozó, tejfeldolgozó, pék, molnár, általános gimnázium, akkreditált hulladékgyártó technológus, mezőgazdasági menedzser, élelmiszeripari menedzser, élelmiszeripari gépész, sütő-cukrász technikus, gépésztechnikus, mezőgazdasági technikus.

Az iskolában az oktatás-nevelés mellett tanórán kívüli tevékenységek is folytak. Ilyenek a színjátszó szakkör, a gitár szakkör, népi táncsoport, szavaló-prózamondó szakkör, énekkar és szólista szakkör, modern táncsoport, társastánc, bábszakkör. Némelyek igen eredményesen működtek. Egyesek felléptek többek között – tanévnyitó ünnepségen, sukorói református templom, Tolnai utcai Óvoda 20. évfordulója, óvodás mesejáték, latin táncbemutató, 1956-os forradalmi emlékműsor, a reformáció születésnapja, halottak napja, HANUKA a zsidó hitközségnél, Mikulás-napi DÖK. rendezvény, Karácsonyi házi és egyházi rendezvény, újévi gála, önálló vers- és prózaíró verseny, házi és városi megemlékezések, Magyar költészet napja, iskolai diáknap, emlékezés a

holokausztra, húsvéti rendezvények, Fejér Megyei Diáknapok, ballagás, zsidó mártírok emléknapja –, s egyéb rendezvényeken.

A sport is előtérbe került. Szerveztek női foci, fiú foci, kosárlabda (lány), kosárlabda (fiú), aerobic, természetjárás, atlétika, úszás duatlon, triatlon, tollaslabda rendezvényeket.

Nőtt a könyvtár könyvállománya, az éves beszerzési lehetőséggel és az alkalmankénti felajánlásokkal is: Dokumentumszám 2005 év elején, a korábbi selejtezések és egyéb csökkentések után, 23871db, ebből könyv 23359, elektronikus dokumentum 512, ebből CD 238, multimédia 260, videokazetta 14. A könyvtár részére, így áttételesen az iskola tanulói és tanárai, valamint egyéb dolgozói részére 14 féle folyóirat járt 2004-ben. Fenti dokumentumok beszerzésére, évi 650 000 Ft lekötött költség jut. Ezen felül 2004-ben 60 000 Ft pályázati pénz felett rendelkezhetett a könyvtár plusz a folyóirat előfizetési költség.

A 2004-2005-ös év 1100 fő feletti diáklétszámmal indult. A tanári kar létszáma 2004 szeptemberében 89 fő. A szakok, szakirányok, osztályok az alábbiak szerint alakultak:

- osztályok száma: 45
- Szakok: erdész, mezőgazdasági orientáció, élelmiszeripari orientáció, gimnázium, hentes és mészáros, tejipari, molnár, pék-cukrász, húsipari, élelmiszeripari gépész, állategészségügyi technikus, mezőgazdasági technikus, élelmiszeripari technikus, sütő-cukrász technikus, tej-pékcukrász
- Szakirányok: szakközépiskola, szakiskola, gimnázium, szakmunkás, technikus, felsőfokú

A tanórán kívüli tevékenységek sora a következő: színjátszó szakkör, gitár szakkör, népi táncsoport, szavaló-próza-mondó szakkör, énekkar és szólista szakkör, modern táncsoport, társastánc, diákújság, diákrádió. Fenti csoportok és szakkörök a korábbi évek programjainak megfelelő, illetve némileg kibővült programmal készültek és készülnek a továbbiakban is feladataikra.

A sport is nagy szerepet kap a diákok testi nevelésének fejlesztésében: Karate, női foci, fiú foci, kosárlabda (lány), kosárlabda (fiú), kézilabda, aerobic, természetjárás, illetve a tömegsport: atlétika, úszás, duatlon, triatlon, tollaslabda.

Az iskola 2004 év végén gazdagodott egy gyönyörű szoborcsoporttal, Szent István királyunk és felesége Gizella királyné fából készült mellszobrával, melyet a második emeleti lépcsőfordulóban helyeztek el.²²

²² A szoborcsoport megálmodója Horváth János szobrászművész

A kilencvenes évek elején még kuriózumnak tűnő néhány számítógépből álló számítógéppark mára már százhuszonöt gépből álló komoly kapacitású számítógépparkká nőtt. Az iskola egyben ECDL vizsgaközpont is. A gépek egy része a gazdasági hivatal, a könyvtár, a tanári kar munkáját segíti, többek között internetelési lehetőséggel, a nagyobbik része, pedig a diákok számítógépes ismereteinek fejlesztését szolgálja. A 2004-2005-ös tanév első félévében az iskola pályázat során nyert két mobil számítógépes bőrdönt, melyekkel a tanárok munkája nyert nagy segítséget, mivel a bőrdönt nem csak számítógépet tartalmaz, hanem projektort és egyéb multimédia kezelésére alkalmas eszközöket is.

9. Utószó

A bevezetőben említett megismerés - lehetőségekhez képest minél bővebb megismerése mindennek, legyen az egy épület vagy egy intézmény története - folyamatának a végére érve az embernek hiányérzete támad. Megoldotta-e a feladatát, avagy sem. Kiterjedt-e a figyelme mindenre vagy valamit a legjobb akarata ellenére figyelmen kívül hagyott, elsiklott-e fontos tények ismertetése mellett, megtalált-e minden fellelhető forrást stb.

Az irodalomkutatás során eljutottam a városi és a megyei levéltárba, ahol az ott dolgozók a kedvességük ellenére sem tudtak segíteni, mivel az általuk tárolt anyagok csak számlákat és egyéb hasonló elemeket tartalmaztak. Nagyobb szerencsével jártam az iskola könyvtárában a könyvtár vezetőjével (Árkovics Miklósné), illetve az intézmény vezetőjével (Major János) történt megbeszélésem során, mivel hozzájutottam a Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás 1938 – 1944-es évkönyveihez. Valamint, mivel már második éve dolgozom ebben az iskolában, mondhatom, hogy a „kollégáim” önzetlen segítsége folytán majdnem minden kiadott emlékkönyvhöz és évkönyvhöz. A hiányzó évekről, pedig az idősebb kollégák elbeszélései segítettek fellebbenteni a feledés fátylát. A mellékletek fényképeit az iskola eredeti épületében ma működő Vasvári Pál Gimnázium igazgatójának (Juhász László) engedélyével, illetve a könyvtárunk vezetőjének, valamint az iskola oktatástechnikai szakemberének (Kuglics András) a segítségével sikerült összegyűjtenem. Bár bízom benne, hogy a lényegét sikerült megragadnom, a „kisördög” mégis motoszkál bennem, valamit kihagytam. Való igaz, ha a rendelkezésemre álló adatok mind-egyikét bemutatom, a terjedelem majd a duplája lenne, de a lényeg valószínűleg elsikkadt volna.

A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola egész története azt példázza, hogy bármi történik is a környezetben, a kitartás és a szorgalom – újrakezdés a világháború és az ötvenhatos események után –, a hit abban, hogy a bizalom és a nyitottság - a szakmunkástanuló versenyek győztesei - meghozza az eredményeket.

Irodalomjegyzék

1. A Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás Értesítője, az 1938-39. tanévről. Kapitány Géza. Székesfehérvár 1939. július 17. Számmer I. utóda PANNÓNIA Nyomdavállalat.
2. A Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás Értesítője, az 1939-40. tanévről. Kapitány Géza. Székesfehérvár 1940. június 30. Számmer I. utóda PANNÓNIA Nyomdavállalat.
3. A Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás Értesítője, az 1940-41. tanévről. Kapitány Géza Székesfehérvár 1941. június 30. Számmer I. utóda PANNÓNIA Nyomdavállalat.
4. A Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás Értesítője, az 1941-42. tanévről. Kapitány Géza Székesfehérvár 1942. Számmer I. utóda PANNÓNIA Nyomdavállalat.
5. A Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás Értesítője, az 1942-43. tanévről. Vadányi Miklós Székesfehérvár 1943. Számmer I. utóda PANNÓNIA Nyomdavállalat.
6. A Székesfehérvári Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet és mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás Értesítője, az 1943-44. tanévről. Kapitány Géza Székesfehérvár 1944. Számmer I. utóda PANNÓNIA Nyomdavállalat.
7. Emlékkönyv, az intézmény alapításának 50. évfordulója alkalmából. Jámbor Lajosné. 1988.
8. A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeri Középiskola Évkönyve. Osváth Csabáné. 1993. AR-Nyomda Székesfehérvár.
9. A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeri Középiskola Évkönyve. Osváth Csabáné. 1994. Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet Székesfehérvár.
10. A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeri Középiskola Évkönyve. Osváth Csabáné. 1995. . Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet Székesfehérvár.
11. A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeri Középiskola Évkönyve. Osváth Csabáné. 1995. . Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet Székesfehérvár.
12. A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző iskola jubileumi évkönyve 1938-1988. Osváth Csabáné. 1998.

13. Az iskolában fellelhető adatok a könyvtárról, meteorológiai megfigyelő helyről, az egyes induló osztályokról, adományokról, és a tanári kar tagjainak emlékeiről.

M E L L É K L E T E K

Igazgatóink 1938-tól napjainkig

Kapitány Géza

Vadányi Miklós

Dr. Gajári László

Dr. Cserjés Oberhammer Géza

Bagotai István

Fábry László

Szendrei József

Váncsa Jenő

Dr. Németh József

Tóka Ernő

Jámbor Lajosné

Osváth Csabáné

Major János

Tanáraink 1938-tól napjainkig

(Az elérhető dokumentumok áttanulmányozása után, a teljesség igénye nélkül)

Arató István	Hegedüs Sándor	Matus Sándorné
Árkovics Miklós	Hegyi Katalin	Mayer Győző
Bagoly Béla	Hódossy Miklós	Máté Mihályné
Dr. Bagotai (Pleidell) István	Horvai Vendel	Milcsevics Várady János
Bajtel Attila	Horváth József	Monoki Béláné
Balajthy Ferenc	Horváth Lajos	Dr. Moravánszki Ákos
Balajthy László	Horváth II. Lajos	Nagy Lajosné
Barta Lajos	Horváth Lajosné	Nagy Sándor
Bartáné Dr. Greguss Livia	Horváth László	Dr. Nagy Sándor
Batáry Lajos	Horváth Marianna	Nagy Vince
Dr. Benczúr Béla	Hraska Imre	Namesnyik Ödön
Beniczky István	Husztai Erzsébet	Németh Nándor
Dr. Bér István	Jászter Ferencné	Nyakas Lajos
Mistey Péter	Juhász Gábor	Orosz Ádám
Bognár Imre	Karácson Sándor	Osvald Rozália
Bokor József	Kaszap Zoltán	Ott János
Borsányi Béláné	Katona Imre	Paletta Richárd
Borsodi Józsefné	Kenesei Ákos	Pap József
Botos László	Kéri János	Dr. Papp Gábor
Csiharné Jerola Zsuzsa	Kiss Sándor	Pásztor Éva
Csordás Endre	Kiss Zsolt	Pechtolné Rác Mária
Csóri Csaba	Kissné Kis Judit	Dr. Perényi Istvánné
Csurdi István	Dr. Kléri János	Perjés László
Csutorás Attiláné	Kleifel Imréné	Pyránszki Béla
Czucz Andrásné	Kócsa Péter	Polczer József
Dr. Debreczeni István	Kollár István	Pologár Zoltán
Demeter Géza	Komáromi József	Pollák József
Dobos Kovács Béla	Kovács Antalné	Dr. Pukancsikné Fett Ágota
Dobos László	Kovács Attiláné	Id. Regős János
Domonkos Jenő	Kovács Miklós	Ifj. Regős János
Erháth László	Kovács Tamás	Rideg Miklósné
Estefán László	Kovácsné Dr. Bauer Mária	Dr. Rigó Katalin
Ébner Irén	Dr. Kozma Péterné	Dr. Rigó Pál
Farkas Jenő	Körmendi József	Sági László
Farkas Józsefné	Kőrös Vilmosné	Sajkás Károly
Farkas Zoltán	Dr. Körbler Valterné	Schmidt Gyuláné
Fehér István	Kracsun Józsefné	Schönné Bak Ágnes
Fekete Istvánné	Kremnitzky Gábor	Semjénné Szabó Irén
Fekete Zoltán	Kucsera Károlyné	Sikora Györgyi
Fekete József	Kulich Sándor	Somogyi Antal
Fodor István	Kürti Csaba	Somogyvári Géza
Fülöp Zoltán	Lajtos Ferenc	Staub Viktorné
Gál Szilveszter	Dr. Lakner Józsefné	Stiftinger Mária
Gerlaki Krisztina	Lovász Péter	Stroia Claudia
Gévai József	Major László	Süle László
Gyimesi Ferenc	Maincz Miklós	Szalai Csilla
Dr. Gyöngyösi Pál	Makk László	Szalai Imre
Hajdú József	Makóiné Szalai Ildikó	Szarka László
Dr. Hegedüs György	Mányok Miklós	Szécsi Tamás
Hegedüs Károlyné	Mányok Miklósné	Szidnai Lászlóné
	Marton János	Takács István

Tari József
Tergina Kázmér
Taubel György
Tiringer Györgyné
Tompá Károlyné
Tósaki István
Tóth István
Tózsér Katalin
Dr. Vados János
Varga János
Varga Zsuzsa

Vas Sándor
Veres Éva
Verger Terézia
Vermes Imréné
Vida Istvánné
Vinczné Viszt Hedvig
Viniczai Irén
Vizi László Tamásné
Zeke Sándor
Zsákay Kálmán
Dr. Zsigmond Jenő

Híres tanárok az épületben

Halász Ignác nyelvész, egyetemi tanár, az Akadémia tagja

Zolnai Gyula nyelvész, egyetemi tanár

Szabó Dezső író

Kelemen Béla szótáríró

Nagy József Béla a „Magyar Pedagógia” szerkesztője

Farkas Gyula berlini egyetemi tanár

György Oszkár költő, műfordító

Híres Diákok az épületben

Bory Jenő építész és szobrászművész

Csók István festőművész

Széchenyi Zsigmond vadász, természettudományi gyűjtő

Lánczos Kornél matematikus

Kodolányi János író

Jankovich Ferenc író

Csanádi Imre költő

Jávor Ottó író

A Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola nagyobb kor-
szakai 1938-tól napjainkig

Fenti

Elnevezés	Időtartam
Magyar Királyi Szent István Középfokú Gazdasági Tanintézet.	1938 - 1945
Magyar Állami Mezőgazdasági Középiskola.	1945 - 1949
Mezőgazdasági Technikum.	1950 - 1961
Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum	1961 -1968
Középfokú Mezőgazdasági Technikum	1961 -1968
Mezőgazdasági Technikum és Szakközépiskola	1968 - 1978
Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző.	1969 - 1978
Vántus Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet.	1978 -1991
Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola.	1991 -

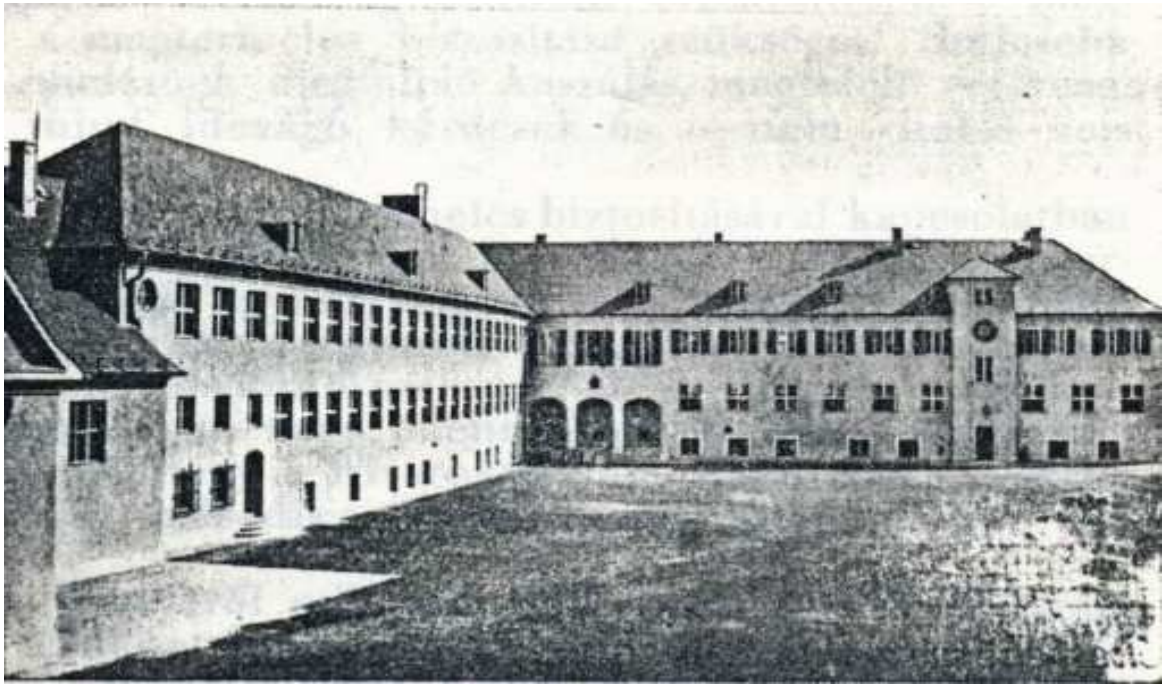
táblázat csak az elnevezések változását mutatja, de ezek nem öncélú átkeresztelések voltak, hanem minden esetben sajnos a politika szólt bele a változtatásba, kivéve az első és a legutolsó elnevezés megválasztását, mellyel első királyunk emléke előtt kívánt tisztelegni az iskola és az alapítók.

1. kép. Az eredeti épület /1938/

2. kép. Az eredeti épület /2005/

3. kép. Az intézet az udvar felől /1938/

4. kép. Az intézet az udvar felől /2005/

5. kép. Az eredeti épület díszkútjának részlete

6. kép. Az eredeti épület hideg és melegvíz, valamint gépészeti berendezéseinek tanúsítványa az épület belső falán.

7. kép. Az iskola alapításának emléktáblája.

8. kép. Az iskola jelenlegi épületének oldalbejárata /1956/

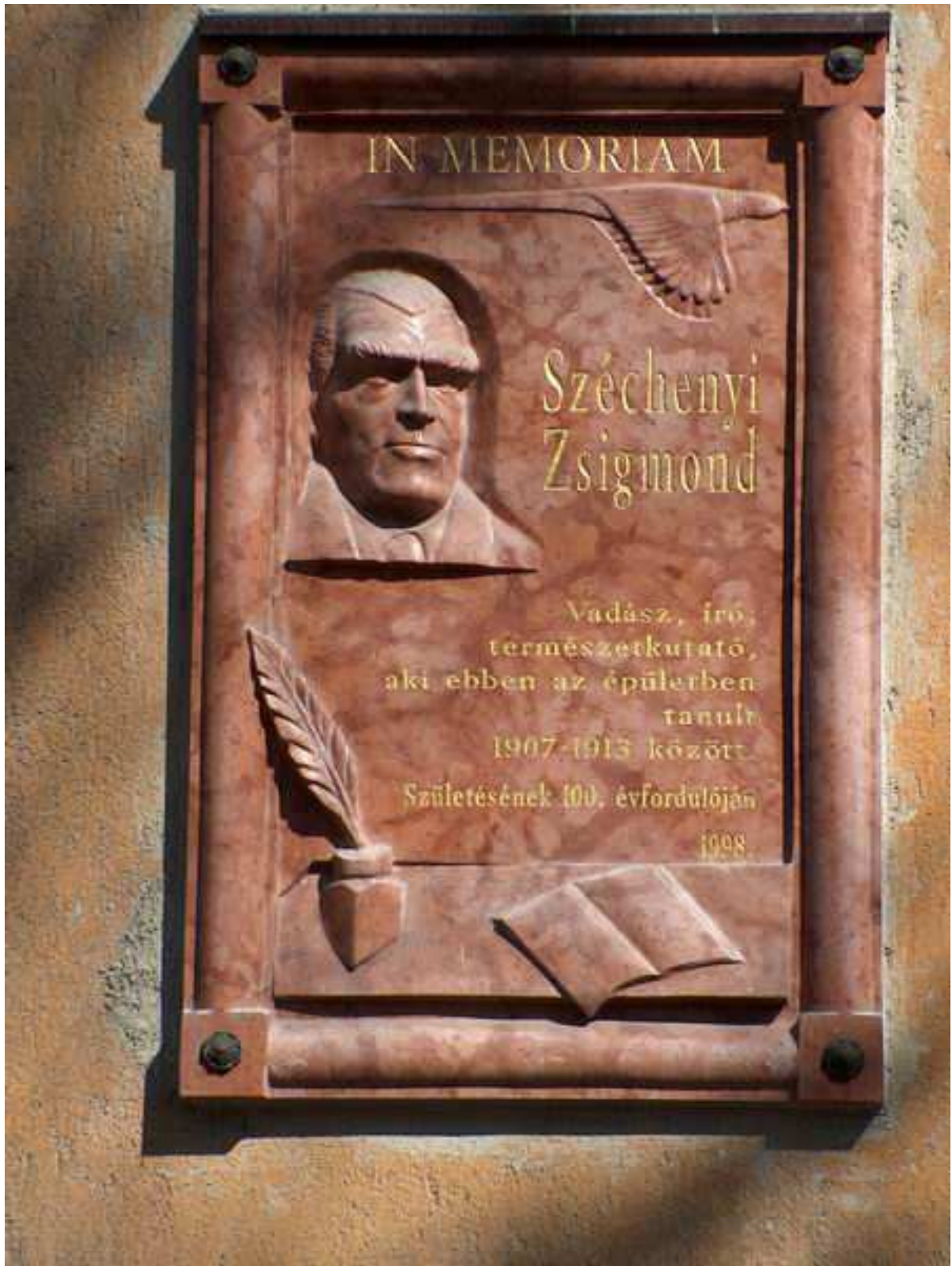
9. kép. Az iskola jelenlegi épülete a főbejárat felől /1956/

10. kép. A „márciusi ifjak” emléktáblája az aulában /Bory Jenő/

11. kép. György Oszkár emléktáblája az iskola főbejáratától jobbra

12. kép. Széchenyi Zsigmond emléktáblája az iskola főbejáratától balra /1998/

13. kép. Kuthy József emléktáblája az iskola aulájában

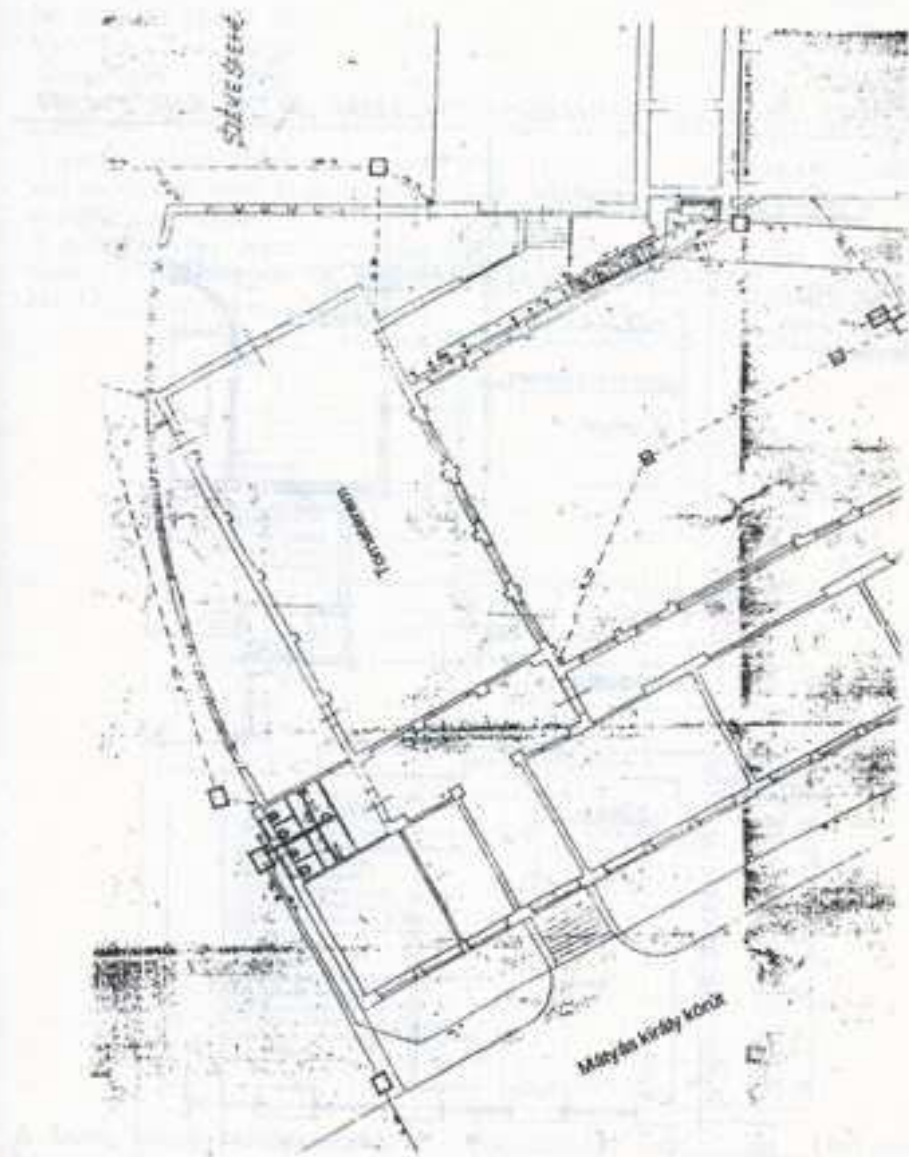
14. kép. A hagyományápolás jegyében újra öntetett 8 kg-os rézharang (Gombos Lajos munkája), melynek igényes tartószerkezetét Horvai Vendel és Polczer József az intézmény két tanára készítették.

Szent István Mezőgazdasági Középiskola jelvénye 1948 – 1949

15. kép.

Részlet az 1939-es bővítés tervrajzából

16. kép.

17. kép.

A háborúban elhunyt diákok emlékműve /Bory Jenő alkotása/

18. kép.

Emléktábla a korábban ebben az épületben működött oktatási intézményekről.

19. kép.

A 2004-ben felállított Szent István és Gizella mellszoborcsoport
/Horváth János alkotása/